

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVA V IZRAELI

Autor práce: Tomáš Kubín
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Kombinovaná
Vedoucí práce: doc. Dr. Lubomír Pána, Ph.D.
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2015

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. Dr. Lubomíru Pánovi, Ph.D., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

KUBÍN, T. *Územní samospráva v Izraeli : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2015. 59 s. Vedoucí bakalářské práce : doc. Dr. Lubomír Pána, Ph.D.

Klíčová slova: etnické vlivy, Izrael, izraelské municipality, izraelská územní samospráva, komunální volby v Izraeli, města a obce v Izraeli, starostové v Izraeli

Práce zkoumá územně samosprávní uspořádání Státu Izrael. Uvádí do souvislostí historický vývoj a současný stav s poukazem na příčinné souvislosti. Na detailně popsané struktuře územní samosprávy a funkci jejích orgánů a na vybraných konkrétních příkladech poukazuje na zjevné znaky demokratického uspořádání komunální úrovně politického systému Izraele. Práce zprostředkovává přehled o komunální politice a jejích vazbách na politiku celostátní. V závěru srovnává některé vybrané oblasti územní samosprávy Izraele s Českou republikou.

ABSTRACT

KUBÍN, T. *Local Government in Israel : Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2014. 59 p. Supervisor : doc. Dr. Lubomír Pána, Ph.D.

Key words: ethnic influences, Israel, Israeli municipalities, Israeli regional government, mayors in Israel, municipal elections in Israel, towns and villages in Israel

This bachelor thesis examines the territorial self-governance of the state of Israel. It puts into perspective the historical development and current status with reference to causation. Describing in detail the structure of local government and function of its institutions and by selecting specific examples, it points out the obvious signs of democratic structure of Israel's municipal level political system. The work provides an overview of local politics and its links with national policies. In conclusion it compares some selected areas of Israel's local government with that of the Czech Republic.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce	9
2 Vývoj územní samosprávy v Izraeli.....	10
2.1 Lokální vláda do roku 1948.....	10
2.2 Historie samosprávy po vyhlášení Státu Izrael	12
3 Izraelská územní samospráva, její struktura a specifika	13
3.1 Právní rámec	13
3.2 Administrativní členění země.....	14
3.3 Typy municipalit a varianty jejich orgánů	15
3.3.1 Městská rada.....	15
3.3.2 Místní rada	18
3.3.3 Oblastní rada	18
3.3.4 Industriální rada	19
3.4 Činnost samosprávy	19
3.5 Svazky měst a obcí	20
3.6 Etnické hledisko v územní samosprávě.....	21
3.7 Vliv náboženství.....	22
3.8 Vliv státu	23
4 Rozpočet obce	24
4.1 Výdaje	24
4.2 Příjmy	25
4.2.1 Daňové příjmy.....	25
4.2.2 Obecní daň arnona.....	25
4.2.3 Místní poplatky	29
4.2.4 Etnické vlivy u daňové výtěžnosti	30

5	Komunální volby.....	31
5.1	Volební systém	33
5.2	Volební kampaň a financování stran	35
5.3	Volby v arabských a drúzských komunitách.....	35
5.4	Výsledky voleb v roce 2013	36
6	Územně samosprávní uspořádání Izraele v porovnání s Českou republikou.....	38
6.1	Právní rámec	39
6.2	Typy územních samospráv, samosprávní orgány a jejich působnost.....	39
6.3	Obecní finance.....	41
6.4	Volební systém a volby	42
	Závěr	43
	Seznam použitých zdrojů	45
	Seznam tabulek a obrázků.....	51
	Přílohy	52

Úvod

Při hlubším zkoumání zvoleného tématu a se zvážením širších souvislostí se zdá prakticky nemožné, že se uprostřed chaosu neustálými válkami zmítaného Blízkého východu nachází státní útvar, součástí jehož uspořádání je také fungující a na navýsost demokratických principech založená územní samospráva. Před necelými sto lety se na místě zaostalé osmanské provincie začal rodit samostatný útvar, moderní stát potom teprve před necelými sedmdesáti lety. Jeho uspořádání vychází z principů koloniální správy zkušeně naroubovaných na orientální upadající svět, který měl blíže ke středověku, než k dvacátému století.

V obecném povědomí se stát Izrael objevuje většinou v souvislostech s opakovaně propukajícími válečnými konflikty či teroristickými útoky, v negativních konotacích také ve spojitosti s nekonečnou řadou rezolucí či výroků odsuzujících cokoliv, co se v tomto státě stane. V lepším případě je Izrael vnímán jako exotická destinace plná především religiózních památek, nebo udivujících přírodních scenérií. Těm, kteří vnímají i širší spektrum utkví v paměti zprávy o volbách, státnicích a více méně legendárních postavách izraelské politiky. Ani politicky vzdělaní se však nedokáží orientovat v nižších patrech hierarchie politického systému Izraele. Přitom právě zkoumání municipálního uspořádání a územní samosprávy dokáže zprostředkovat velmi detailní a přitom jednoduchý přehled o tom, jak je ta která země ve skutečnosti vedena.

Kuriózně pochází nejvýraznější a zásadní potvrzení demokratičnosti systému v Izraeli od jeho kritiků z Evropské unie. Dánský velvyslanec v Izraeli Jesper Wahr prohlásil 11. prosince 2014 na Jerusalem Post Diplomatic Conference: „... my aplikujeme (na Izrael ve srovnání s jinými zeměmi Blízkého východu) zvýšené standardy a posuzujeme vás jako ostatní země v evropském kontextu“ a dále „...aplikujeme na vás dvojitě standardy, protože jste jedni z nás.“¹

Tato práce v podstatě zkoumá, zda lze tento výrok potvrdit.

¹ LAZAROFF, T.. Danish ambassador, JPost's Caroline Glick exchange verbal blows over EU attitude toward Israel. In The Jerusalem Post. 12.12.2014 Dostupné také online z WWW: <<http://www.jpost.com/Diplomatic-Conference/Danish-ambassador-JPosts-Caroline-Glick-exchange-verbal-blows-over-EU-attitude-toward-Israel-384438>>.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Z vlastní praxe pozná vládní či parlamentní praxi jenom málokdo, vedení obcí je však blízké desítkám tisíců lidí, kteří pracují jako zastupitelé v České republice. Bohužel prakticky neexistují informační zdroje, které by umožnily fungování izraelského komunálního systému poznat. Tato práce si proto klade za cíl tyto informace shromáždit a dát k dispozici všem, kteří se o municipální sféru zajímají, aby mohli poznat jak stát, s nímž Česká republika udržuje nadstandardní vztahy, funguje v této sféře.

Tato práce se zaměřuje na poměrně úzkou a specifickou oblast. Aby bylo možné pochopit její vnitřní strukturu a souvislosti, je třeba zkoumat nejenom její vnější znaky, ale uchopit téma ve velice širokých souvislostech a postupovat velice daleko ve sledování vazeb. Pro pochopení a správné vyhodnocení je také nutné zajít velmi hluboko do historie, rozhodně nepoměrně k úzkému časovému úseku, který je předmětem samotného zkoumání.

Již ve fázi projektu bylo nutné shromáždit a nastudovat všechnu dostupnou literaturu, aby se dala postavit struktura budoucí práce. Bohužel nejsou k vybranému tématu v českém jazyce k dispozici žádné informace a ani ve světových jazycích prakticky neexistuje odborná literatura. Časově nejnáročnější proto bylo hledání podkladů a jejich někdy vcelku složité opatřování. Bylo nutné navázat kontakt s autory sborníků a odborných knih, například s paní profesorkou Suzie Navot, odbornicí na ústavní právo z The College of Management Academic Studies v Rishon LeZion, s organizacemi a institucemi, jako například se zahraničním odborem Svazu místních samospráv Izraele nebo s izraelskou pobočkou Konrad-Adenauer-Stiftung. Plánované rozhovory se starosty obcí bylo z různých důvodů bohužel nutné omezit na minimum, povětšinou prostřednictvím internetu, především kvůli válečnému konfliktu v létě 2014.

Práce se na doporučení již zmíněné profesorky Suzie Navot, vyhýbá tématu oblastí v Judeji a Samaří (tzv. Západní břeh), protože palestinskou samosprávu při nejlepší vůli kvůli naprostému chaosu popsat nelze a samosprávy spadající pod vojenskou správu Izraele (tedy židovské) mají sice stejné struktury a pracují podle stejných právních předpisů, jako ostatní komunity v Izraeli, ale jejich činnost a potřeby jsou výrazně odlišné, především kvůli neustálému ohrožení.

2 Vývoj územní samosprávy v Izraeli

Pro pochopení současného právního systému Izraele a tím i základů, na nichž stojí municipální struktury, je třeba udělat důkladný exkurz do minulosti. Územně samosprávním uspořádáním moderního Izraele má kořeny doslova v několika staletích a kulturách. Ve fascinujícím procesu se stejně jako celá země i územně samosprávním uspořádáním v průběhu několika desetiletí změnilo z archaického a nefunkčního typicky orientálního na moderní a demokratické, plně vyhovující měřítkům západní civilizace.

2.1 Lokální vláda do roku 1948

Do dvacátého století vstupovalo území dnešního Izraele v područí osmanské říše. Ta byla v posledním období své existence administrativně rozdělena do tzv. „vilayet“ (provincie), které byly v druhé úrovni členěny na „sandžak“. Území dnešního Izraele bylo součástí vilayet Beirut a sandžak Jerusalem. Je nutné zmínit, že po většinu devatenáctého století bylo toto území téměř prázdné², s velice řídkým osídlením³ a s pouhými 250.000 obyvateli⁴ na jeho počátku a 370.000 v roce 1870. Zmíněné provincie byly osmanskými úřady velmi zanedbávány, včetně jejich správy. Obyvatelstvo bylo soustředěno v jenom několika sídelních útvarech, s velmi různorodou správou, vždy se supervizí tureckých orgánů. Ty svoji funkci spatřovaly především v oblasti výběru daní a represí a na druhou stranu v zajišťování pouze minimální vnější bezpečnosti a ponechávaly nábožensko-etnickým komunitám jistou možnost rozvíjet se a samosprávně řídit podle svého⁵. Oficiálně totiž sice komunity podléhaly „Vilayet“ zákonu z roku 1864, podle nějž byly provincie děleny na venkovské okresy, které měly mít své lokální rady, ale ty byly ustanoveny jenom v několika málo místech⁶. Ve skutečnosti okresy řídili dosazení úředníci zvaní muchtar. Toto uspořádání odmítaly židovské komunity - mošavy, které byly blahosklonně ponechány svému osudu až do roku 1904, kdy osmanské úřady akceptovaly jejich lokální rady a volené vedení.

Vedle vesnických okresů byl zákonem z roku 1877 dán 22 městům a velkým vesnicím status municipality, předtím byl tentýž status dán císařským výnosem v roce 1863 Jeruzalému. Oficiálně je vedly městské rady složené ze všech náboženských

² LEIBLER, I. *The Case for Israel*. Melbourne, 1972, s. 9.

³ AUMANN, M. Land Ownership in Palestine, 1880-1948. Appendix in LEIBLER, I. *The case for Israel*. Melbourne, Australia, 1972, s. 118.

⁴ SHAPIRA, A. *Israel: A History*. London, UK, 2014, s. 27.

⁵ ELAZAR, D. J. The Local Dimension in Israeli Government and Politics. In D. J. ELAZAR, a C. KALCHHEIM, eds. *Local Government in Israel*. Lanham, MD, 1987, s. 8.

⁶ ELAZAR, D. J. The Local Dimension in Israeli Government and Politics. In D. J. ELAZAR, a C. KALCHHEIM, eds. *Local Government in Israel*. Lanham, MD, 1987, s. 9.

skupin se spíše teoretickými pravomocemi a dosazení starostové, což byli pochopitelně vždy muslimové.

Změnu přinesl konec první světové války a dobytí území Británií. Britové v prvních letech zachovávali uspořádání platné před jejich příchodem. Postupně budovali právní řád obvyklý v jejich koloniích, přizpůsobený místním podmínkám⁷. Jedním z prvních kroků bylo vyhlášení Nařízení o městském plánování v roce 1921. V tomtéž roce bylo vydáno i velmi důležité nařízení o místních radách a v dalších letech ještě několik dalších, s významným dopadem na budoucí vývoj⁸. Zlomovým okamžikem bylo v roce 1934 vydání⁹ Nařízení o městských korporacích¹⁰, které je základem municipálních struktur dodnes. Nařízení mimo jiné zmocňovalo vysokého komisaře pro zakládání nových municipalit, určovalo volební systém, systém financování a rozpočtování obcí a finanční kontroly, práva a povinnosti vedení obcí a například i detailně určovalo postupy při jednání rad a pravidla pro vytváření komisí. Podle tohoto nařízení mohly municipality vydávat vyhlášky, jejich obsah ale podléhal doзору vyšších správních orgánů. Komisařům jednotlivých správních obvodů zůstala pravomoc principiálně založená na uspořádání z dob osmanské říše, totiž jmenování starostů a místostarostů. Tito komisaři měli také pravomoc schvalovat rozpočet.¹¹ Nařízení navíc také měnilo statut Tel Avivu, především v daňové oblasti, což se později stalo modelem i pro další municipality.

Ve druhé vlně se stávající předpisy aktualizovaly a byly nahrazovány novými. Tak bylo například nahrazeno Nařízení o městském plánování z roku 1921 novým v roce 1936. Nařízení o místních radách bylo vydáno znovu v roce 1941 a v témže roce položilo nové nařízení základ jednomu ze tří stávajících typů územní samosprávy – oblastní radě. Soubor nařízení vydaných pod britským mandátem uzavřelo v roce 1945 nařízení umožňující územním samosprávám vydávat vyhlášky o místních poplatcích (daních). Samostatné rozhodování samospráv bylo nicméně i nadále omezeno povinnostmi nechat vyhlášky schvalovat vysokého komisaře mandátní správy, který také obsazoval pozice starostů a jejich zástupců.

⁷ Například Report by His Majesty's Government The United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland to The Council of The League of Nations on the Administration of Palestine and Trans-Jordan for the Year 1936, 1936.

⁸ Například nařízení týkající se architektury v Jeruzalémě, požadující aby všechny nové budovy měly fasádu ze světlého kamene, platí doposud.

⁹ Britské impérium vládlo v koloniích prostřednictvím místních nařízení, která měla váhu zákona.

¹⁰ Municipal Corporations Ordinance.

¹¹ ELAZAR, D. J. The Local Dimension in Israeli Government and Politics. In D. J. ELAZAR, a C. KALCHHEIM, eds. *Local Government in Israel*. Lanham, MD, 1987, s. 13.

Všechny tyto kroky určovaly budoucí rozpor v ještě v nedohlednu ležícím státě Izrael. Snahy britského impéria byly totiž zásadně odmítány Araby, protože byly v rozporu s jejich tradičním klanovým uspořádáním, Židé naopak horlivě přijímali vše, co by ze země učinilo moderní stát měřitelný etalonem demokracie západního typu. Pro arabské komunity to znamenalo zpoždění vývoje o celou jednu generaci.¹²

2.2 Historie samosprávy po vyhlášení Státu Izrael

Při vyhlášení Státu Izrael se jeho zakladatelé rozhodli zachovat existující systém daný konceptem nařízení z doby britského mandátu. Důvodem proto bylo především to, že obyvatelstvo bylo pestrou směsí etnických, náboženských a národnostních skupin. Mnohé komunity, jako třeba kibucy, navíc tvořily samostatnou politickou jednotku. To vše předurčovalo využití dosavadního uspořádání, jehož kořeny sahající do dob osmanské říše nejlépe reflektovaly stav. Na územní samosprávu bylo více méně nahlíženo jako na prodlouženou ruku státní moci¹³.

Prvním legislativním aktem nového státu bylo „Nařízení o právu a správě“¹⁴, číslo 1 5708 1948¹⁵. V první kapitole, v odstavci čtvrtém je uvedeno, že „Městská společenství, místní rady a jiné místní orgány budou i nadále působit v oblastech své působnosti a rozsahu jejich pravomoci.“ Bylo také stanoveno, že všechna moc daná „Nařízením o městských korporacích“ z roku 1934, „Nařízením o místních radách“ z roku 1941 a ostatními zákony a nařízeními vysokému komisaři britské mandátní správy týkající se územní samosprávy, v aktuálním znění, se převádějí do pravomoci ministerstva vnitra. Nová verze „Nařízení o městských korporacích“ potom pochází až z roku 1954 – 1964. Tento předpis byl potom dále rozvíjen dodatky, jako například dodatkem číslo 6 z roku 1967, který zmocňuje ministra vnitra k rozšíření území municipality a souvisejícím krokům. Stejně tak se nového vydání dočkalo „Nařízení o místních radách“ v roce 1965.

Hlavním rysem vývoje od roku 1948 byl rostoucí počet měst, ale také nárůst počtu oblastních rad. Místní samospráva však ztrácela na významu, s nezbytně rostoucí rolí státu. Nebylo to jenom v důsledku malé rozlohy státu, ale především okolností

¹² ELAZAR, D. J. The Local Dimension in Israeli Government and Politics. In D. J. ELAZAR, a C. KALCHHEIM, eds. *Local Government in Israel*. Lanham, MD, 1987, s. 9.

¹³ NAVOT, S. *The Constitution of Israel: A Contextual Analysis*. Portland, Oregon, 2014, s. 161.

¹⁴ Law and Administration Ordinance.

¹⁵ Číslování v izraelském právním systému vždy obsahuje oba letopočty – podle židovského i běžného kalendáře.

následujících téměř okamžitě po jeho svolání¹⁶. Překotný rozvoj země, napadení okolními státy a dlouho trvající konflikt, to vše si vynutilo budování především centrálních funkcí. Centrální funkce setrvaly v rukou státu také proto, že moc v zemi měla vládnoucí levicová strana Mapai a územní samosprávy byly spíše v rukou pravicové opozice¹⁷. Zjednodušeně řečeno - politický vliv se se vznikáním centrálních struktur přesunul z kibuců a mošavů¹⁸ z časů jišuvu¹⁹ do měst. Uspořádání samosprávy však doznávalo změn legislativními kroky, například v oblasti volebního systému²⁰. Tím se zvolna přesouvala moc z centrálních struktur do obcí a měst. Významně zapůsobil především zákon z roku 1975, nebo zákon z roku 1992 přesouvající některé kontrolní funkce do samosprávních struktur²¹. V současné době tlak na decentralizaci neustává a jeho hlavními nositeli je 15 největších měst²² sdružujících se v tzv. Fóru 15²³ založeném v rámci Svazu místních samospráv Izraele.

3 Izraelská územní samospráva, její struktura a specifika

Při zkoumání územně samosprávného uspořádání Izraele možná s překvapením zjistíme, že se v naprosté většině jedná o standardní, i když pro Českou republiku v leccems odlišné uspořádání. Jde o pragmaticky zvolené a logické typy územní samosprávy a administrativního členění odpovídající potřebám moderního státního útvaru.

3.1 Právní rámec

Komunální sféra je samozřejmou součástí právního řádu státu Izrael. Izrael je unitární stát s parlamentní demokracií. Stejně jako několik dalších států²⁴ zjednodušeně

¹⁶ NAVOT, S. *The Constitution of Israel: A Contextual Analysis*. Portland, Oregon, 2014, s. 160.

¹⁷ Israel: Fact sheet. [online]. In *The EU's Assembly of Regional and Local Representatives, Committee of Regions., Portal COR.* [online]. 2013. [cit. 2015-01-10]. Dostupné z WWW: <https://portal.cor.europa.eu/arlem/Documents/ISRAEL%20-%20FACT%20SHEET%201%20EN_%208%20May%202014.pdf> s. 4.

¹⁸ Kibuc, mošav – zemědělská či průmyslová osada vyznačující se kolektivní formou hospodaření, liší se stupněm individuálního vlastnictví.

¹⁹ Období židovského osídlení před vznikem Státu Izrael.

²⁰ Viz. kapitola 5

²¹ Israel: Fact sheet. [online]. In *The EU's Assembly of Regional and Local Representatives, Committee of Regions., Portal COR.* [online]. 2013. [cit. 2015-01-10]. Dostupné z WWW: <https://portal.cor.europa.eu/arlem/Documents/ISRAEL%20-%20FACT%20SHEET%201%20EN_%208%20May%202014.pdf> s. 5.

²² Ašdod, Beerševa, Givatajim, Herzlija, Hadera, Holon, Haifa, Kefar Saba, Netania, Petach Tikva, Rišon LeCion, Rehovot, Ramat Gan, Raanana and Tel Aviv – Yafo.

²³ Forum 15 - About us., In *Forum 15, The Israeli Forum of Self-Government Cities*. [online]. 2014 [cit. 2015-02-20]. Dostupné z WWW: <http://www.forum15.org.il/en/article_page.asp?id=158&scid=152>.

²⁴ Kanada, Nový Zéland, Spojené království.

řečeno nemá psanou ústavu, ale v britském slova smyslu ústavu nepsanou, v podobě soustavy principů a základních hodnot, včetně těch, které definují vládní instituce a proceduru jejich volby, stejně jako principy uznávající ochranu lidských práv²⁵. Tuto soustavu tvoří především tzv. „základní zákony“²⁶, ale také části jiných zákonů a nařízení, na něž je jako na součást základních zákonů nahlíženo²⁷. Mnoho oblastí, včetně komunální sféry, neregulují zákony, ale „nařízení“, jejichž forma a mnohdy i obsah jsou mnohdy dědictvím doby britské mandátní správy.

3.2 Administrativní členění země

Země je rozdělena na 6 distriktů (machoz, plurál machozot). Jde o dělení převzaté od britské mandátní správy.

Distrikty tvoří první rovinu územního členění státu Izrael. Distrikty se dále dělí do 15 subdistriktů – (nafa, plurál nafot). Distrikty Tel Aviv a Jeruzalém se na subdistrikty nedělí, ale jsou za ně z administrativního hlediska považovány. Subdistrikty jsou ještě dále děleny na přírodní regiony, kterých je 50.

Tab. 1 : administrativní členění Izraele na distrikty a subdistrikty

název distriktu	název distriktu, hebrejsky	hlavní město distriktu	subdistrikty
severní distrikt	Machoz HaCafon	Nazaret	Cfat, Kineret, Jizreel, Akko, Golan
distrikt Haifa	Machoz Haifa	Haifa	Haifa, Chadera
distrikt Tel Aviv	Machoz Tel Aviv	Tel-Aviv	Tel Aviv
centrální distrikt	Machoz HaMirchaz	Ramla	Šaron, Petah Tikva, Ramla, Rechovot
distrikt Jeruzalém	Machoz Jerušalajim	Jeruzalém	Jerušalajim
jižní distrikt	Machoz HaDarom	Beerševa	Aškelon, Beerševa

V tomto administrativním dělení jsou zahrnuta místa pod civilní správou, což je i subdistrikt Golan, který je podle OSN považovaný za tzv. okupované území. Nezahrnuje ale Judeu a Samaří, které jsou pod správou vojenskou, nebo pod správou „palestinské samosprávy“.

²⁵ NAVOT, S. *The Constitution of Israel: A Contextual Analysis*. Portland, Oregon, 2014, s. 50.

²⁶ Tab. 5: základní zákony Izraele.

²⁷ Constitution of Israel 1958 (rev. 2013). In *Comparative Constitutions Project*. [online]. 2013. [cit. 2014-12]. Dostupné z WWW: <https://www.constituteproject.org/constitution/Israel_2013?lang=en>.

Distrikty jsou důležité především kvůli přiřazení subjektů státní správy, v jejich struktuře je tak například zrcadleno členění na distriktní soudy - kromě Centrálního distriktu mají tyto soudy sídlo v hlavním městě distriktu. Pro územní samosprávu nemá administrativní členění na distrikty žádný význam ve smyslu hierarchie řízení apod.²⁸

3.3 Typy municipalit a varianty jejich orgánů

Místní samospráva má podle členění ministerstva vnitra tři základní formy. Dá se pro ně sice použít označení „města“ nebo „vesnice“, ale jde o jenom přibližnou shodu s českým významem těchto slov. Pro označení je lépe akceptovat izraelské dělení podle typu samosprávních orgánů, které samosprávní celky řídí. První dva druhy jsou typicky městské, třetí typicky venkovské subjekty.²⁹ Pro pochopení členění je zásadní si uvědomit, že se název typu municipality shoduje s názvem jejího vrcholného orgánu.

Tab. 2: typy územních samospráv

označení	hebrejsky	typicky
městská rada	Iria	typově velká města
místní rada	Mo'atza Mekomit	typově menší města
oblastní rada	Mo'atza Azorit	skupina obcí, většinou venkovský charakter

Městské rady a místní rady jsou samosprávní orgány jednoúrovňového typu, oblastní rady dvouúrovňové. První dvě uvedené jsou strukturou orgánů velice podobné klasickému modelu v evropských státech.

V roce 2011 bylo v Izraeli 256 územních samospráv, z toho 75 měst³⁰, 126 místních rad a 53 oblastních rad³¹.

3.3.1 Městská rada

Statut města a městské rady uděluje ministerstvo vnitra (Misrad HaPnim), obvykle municipalitě s místní radou, jejíž počet obyvatel přesáhne 20.000. To ovšem není nepřekročitelné pravidlo. Eilat a Kiryat Shmona byl přidělen statut města přesto, že tohoto počtu nebylo dosaženo, z důvodu povzbuzení růstu problematických hraničních osídlení, na druhou stranu místní rada v Ramat HaSharon změnu statutu

²⁸ Obr. 4: mapa Izraele s administrativním členěním.

²⁹ Viz. Tab. 2: typy územních samospráv.

³⁰ Viz. Tab. 6: města v Izraeli, zdroj: webové stránky měst.

³¹ Viz. Tab. 7: oblastní rady, zdroj: webové stránky .

dlouho odmítala³². Tato sídla mají vždy městský charakter - obytné, komerční a industriální zóny. V současné době existuje 75 municipalit se statutem města.³³ Města a jejich fungování řídí Nařízení o městech (Pekudat HaIriot). Města mohou mít také čtvrti, ekvivalent místních částí v České republice. Ty disponují jistou samostatností například v plánování, ale jejich rozhodnutí podléhá schválení městské rady.

Starosta

V čele města stojí starosta. Starosta v podstatě představuje exekutivní část samosprávy. Jeho titul zní v hebrejštině „Roš HaIr“ což doslova znamená „hlava města“ a zcela vystihuje jeho postavení. Předsedá městské radě, určuje program jejího jednání a řídí je³⁴. Starosta je odvolatelný ve třech případech: zdravotní důvody, spáchá-li trestný čin, a pokud se nepřístojně chová. V každém z těchto případů o jeho odvolání rozhoduje někdo jiný. Jde-li o zdravotní stav, potom jedná ministerstvo vnitra. V případě trestného činu o odvolání rozhoduje soud ještě v průběhu přípravného řízení, rozhodne tak výhradně v případě závažných trestných činů. Rada rozhoduje o odvolání z funkce v případě, jedná-li starosta tak, že to není slučitelné s výkonem jeho funkce.

Rada

Zákonodárnou částí samosprávy je městská rada (irya), která je také volena přímo, na pět let. Počet členů rady je stanoven zákonem, závisí na počtu obyvatel, určení přesného počtu v tomto rámci je pravomocí ministerstva vnitra³⁵.

Tab. 3: počet členů rady podle počtu obyvatel

Počet obyvatel	do 5.000	5.000 – 25.000	25.000 – 100.000	nad 100.000
Počet členů rady	9	9 – 15	15- 21	21 - 31

Rada je nejvyšším orgánem samosprávy. Rozhoduje na svých jednáních o rozpočtu a rozpočtových opatřeních, vyhláškách, smlouvách s kontraktory apod. a dozoruje exekutivu, čili starostu a jeho administrativu. Schází se minimálně jednou

³² PELED, I. Legal Structure of the Local Authority. In D. J. ELAZAR, & C. KALCHHEIM, eds. *Local Government in Israel*. Lanham, MD, USA, 1987, s. 168.

³³ Viz. Tab. 6: města v Izraeli.

³⁴ Nařízení o městských korporacích, sekce 23a a 34a.

³⁵ PELED, I. Legal Structure of the Local Authority. In D. J. ELAZAR, & C. KALCHHEIM, eds. *Local Government in Israel*. Lanham, MD, USA, 1987, s.187.

měsíčně. Členové rady jsou kvůli vyloučení střetu zájmů zákonem³⁶ vyloučeni z rozhodování ve věcech, jež se jich nějak týkají.

Rada je starostou nejenom vedena, ale také vůči němu plní funkci kontrolní, může také vetovat některá jeho rozhodnutí. Rada může omezit starostu v jeho exekutivní funkci například neschválením vyhlášek nebo rozpočtu³⁷. Nedostatek exekutivních kompetencí může rada nahradit nasazením kontrolních mechanismů a jednat prostřednictvím komisí a jejich pravomocí. Starosta může naopak požadovat, aby problematická rozhodnutí rady, s nimiž nesouhlasí, byla po určité době projednána znovu a do té doby odložena jejich realizace. V případě, že starosta rezignuje na svou funkci, volí nového starostu rada ze svého středu. Rada starostu může také odvolat.

Z členů městské rady se delegují v rámci koaličních dohod například zastupující starostové, nebo členové odpovědní za určitý úsek řízení municipality. Počet místostarostů je určen podle počtu obyvatel – do 250.000 jsou to maximálně 2, nad 250.000 mohou být tři.³⁸

Komise

Územní samosprávy Izraele zřizují jako své pomocné orgány komise. Některé typy komisí jsou zřízeny ex lege, zřízení dalších je čistě na vůli samosprávy. V některých komisích pracují pouze členové rady, v jiných i zástupci veřejnosti.

Mezi povinné komise patří především komise pro výběrová řízení. Její okruh úkolů je zřejmý, výstupem její činnosti je doporučení starostovi – tedy exekutivě. Jejím členem nesmí být starosta.

Finanční komise je složená ze členů rady a jejím hlavním úkolem je odborné poradenství radě při rozhodování o rozpočtu.

Krizová komise se soustřeďuje především na preventivní opatření, bezpečnostní komise se zřizuje tam, kde je činná domobrana. Rozdíl mezi oběma spočívá především v tom, že v druhé jmenované jsou členy i aktivní příslušníci bezpečnostních složek.

³⁶ Nařízení o městských korporacích, sekce 122-123.

³⁷ Viz. Kapitola 4.

³⁸ PELED, I. Legal Structure of the Local Authority. In D. J. ELAZAR, & C. KALCHHEIM, eds. *Local Government in Israel*. Lanham, MD, USA, 1987, s. 174.

Poslední z řady povinných komisí je komise kontrolní, jejíž složení by mělo respektovat rozložení sil v radě a její předseda nesmí být z vládnoucí volební strany či koalice stran.

Komise zřizované pouze z vůle orgánů samosprávy jsou zaměřeny především na vzdělávání, sport, mládež, turismus apod. Jejimi členy jsou i zástupci veřejnosti, ale zákonem je stanoveno, že 25 procent členů musí být členy rady. Důležitou dobrovolnou komisí bývá komise exekutivní, která radí přímo starostovi v souvislosti s výkonem jeho funkce.³⁹ Některé komise jsou zřizovány ad hoc za určitým účelem.

3.3.2 Místní rada

Statut místní rady je vyhrazen pro sídla ne dost velká, aby to byla města, ale dost velká na to aby byly samostatnou jednotkou. Většinou jde o sídla nad 2.000 lidí. Jde o nejrozšířenější územně samosprávnou formu. Od první uvedené – města, se liší tím, že jejich působnost je užší a rozhodovací pravomoci omezenější. O vzniku statutu rozhoduje ministerstvo vnitra, řídí se při tom Nařízením o místních radách, přičemž ale má brát v potaz mínění obyvatel.

Orgány tohoto typu samosprávy se v podstatě ničím neliší od typu městské rady. V čele stojí také starosta a spolu s ním rada. Odlišnosti jsou v rozdělení kompetencí svěřených členům rady, ve způsobu vnitřního uspořádání úřadu a dalších oblastech poplatných odlišné velikosti.

3.3.3 Oblastní rada

Oblastní rada je nejzajímavější formou územní samosprávy. Procedura jejich vzniku je podobná té, kterou se řídí vznik místních rad. Oblastní rady jsou odpovědné za správu více osad, v počtu v řádech jednotek až desítek, které leží v takové blízkosti, aby mohly sdílet společné zásady rozvoje a řízení. Týká se to především venkovského prostředí, jde převážně o kibucy, mošavy a jiné osady. Velmi významnou roli hrají oblastní rady v řízení a koordinaci beduínských osad. Jak již bylo zmíněno, aktuální počet oblastních rad je 53⁴⁰ a sdružují přes 970 lokálních společenství s více než 700.000 obyvateli, což představuje 8% populace Státu Izrael, zahrnují však podílem nepoměrně větší rozlohu.⁴¹

³⁹ PELED, I. Legal Structure of the Local Authority. In D. J. ELAZAR, & C. KALCHHEIM, eds. *Local Government in Israel*. Lanham, MD, USA, 1987, s.187 s. 178 – 180.

⁴⁰ Viz. Tab. 7: oblastní rady, zdroj: webové stránky .

⁴¹ Merkaz HaMoacot HaAzoriot beJisrael. *Mi Anachnu*. [online]. 2014. [cit. 2015-02-01]. Dostupné z WWW <<http://www.mhh.org.il/713/>>.

Jde o velice praktický způsob územní samosprávy, díky němuž se počet územně samosprávních jednotek a tím i náklady na jejich správu v Izraeli drží v rozumných mezích.

Orgány oblastní rady se od orgánů městských a místních rad liší výrazně. Jde o dvouúrovňové samosprávní řízení sdružující správu několika až několika desítek sídelních útvarů. Každý z nich je řízen místní komisí (Va'ad Mekomi). Tato komise vysílá do oblastní rady zástupce v počtu podle klíče stanoveného před volbami, zástupci jsou voleni prostou majoritou. Osady, které nemají komisi, do oblastní rady zástupce nevysílají a jsou jí řízeny přímo. Tato forma s sebou přináší mnoho výhod, ale také některé sporné body. Jako příklad lze uvést to, že v některých typech osídlení jsou do místních komisí voleni členové jenom z omezeného okruhu obyvatel a tak někteří obyvatelé nemají možnost být voleni ani do oblastních rad.

3.3.4 Industriální rada

Výjimečným a s ničím nesrovnatelným je typ municipality, resp. samosprávní jednotky, jímž je industriální rada. Jde o čtvrtý, avšak mimořádný a do schématu územní samosprávy nezapadající specifický typ. Je to územně samosprávní orgán také uznáný ministerstvem vnitra, spravující velké industriální oblasti ležící mimo města, jedním je Tefen v Galileji a druhým je Ramat Hovav v Negevu, jižně od Beerševy. V literatuře se tento typ běžně neuvádí a není třeba se mu věnovat.

3.4 Činnost samosprávy

Velice obecně se dá říci, že činnost územní samosprávy doplňuje a uskutečňuje výkon státní moci v komunitách, které spravuje. V Izraeli, stejně jako ve státech s demokracií západního typu, je přesně dána hranice odpovědnosti a pravomocí, které veřejnou správu opravňují k uskutečňování svobodné vůle jejich obyvatel, ale zároveň ji limitují tak, aby zůstala zachována hierarchie moci.

Odpovědnost územní samosprávy se týká především oblastí každodenního života. Oblasti úkolů se dají rozdělit do dvou typů. Jedním z nich je distribuce služeb státu, jako je vzdělání a zdravotnictví, druhým typem je péče o infrastrukturu v intravilánu, cesty ve správním území, plánování a výstavbu, péči o vodovody a kanalizaci, o

sociální infrastrukturu, školství a sport⁴². Územní samospráva jedná výhradně v mezích pravomocí výslovně stanovených zákonem.

3.5 Svazky měst a obcí

Nejvýznamnější organizací sdružující municipality je Svaz místních samospráv Izraele (dále jenom „Svaz“).⁴³ Toto sdružení bylo založeno již v roce 1938 pod názvem Svaz místních rad.⁴⁴ V roce 1953 se ke svazu přidala tři největší města – Jeruzalém, Haifa a Tel Aviv a název byl změněn na současný. Jde o neziskovou organizaci, jejíž veškeré příjmy i výdaje jsou zaměřené na podporu a asistenci členských municipalit. Členské subjekty zastupuje ve styku s vládou a vládními organizacemi, monitoruje legislativní procesy v Knesetu⁴⁵, poskytuje podporu v právních záležitostech nebo pracovně právních sporech. Je členem Mezinárodní asociace municipalit, jejímž prostřednictvím navazuje styky s jinými zeměmi.

Struktura Svazu sestává z generálního shromáždění, jehož členy jsou všichni starostové členských municipalit od okamžiku zvolení do funkce starosty. Svaz má předsedu a 17 zástupců. Předseda spolu s voleným výkonným výborem odpovídá za krátkodobé a střednědobé cíle a aktivity, jejichž exekutivní stránku má na starosti generální ředitel Svazu.

K hlavním aktivitám Svazu patří reprezentace místních samospráv a jejich sdružení ve vztahu ke Knesetu, vládě a ministerstvům a jiným organizacím veřejné správy, reprezentace místních samospráv při vyjednávání s generální odborovou federací Histadrut a dalšími subjekty, jejichž aktivity se týkají kolektivních smluv a pracovních podmínek zaměstnanců municipalit, vyjednávání a formulace zásad a cílů aktivit svazu a jeho členských municipalit. Svaz dále zprostředkovává a konsoliduje nákupy finančně náročného vybavení samospráv přes vládní organizaci k tomu určenou, zajišťuje IT služby pro místní samosprávy prostřednictvím státní organizace k tomu určené, zajišťuje různé finanční služby, například transfer vládních podpor, přes vlastní bankovní ústav, zajišťuje odborné vzdělávání pro zaměstnance samospráv. Udržuje

⁴² Israel: Fact sheet. [online]. In *The EU's Assembly of Regional and Local Representatives, Committee of Regions., Portal COR.*. [online]. 2013. [cit. 2015-01-10]. Dostupné z WWW: <https://portal.cor.europa.eu/arlem/Documents/ISRAEL%20-20FACT%20SHEET%201%20EN_%208%20May%202014.pdf>, str. 8.

⁴³ Hebrejsky Merkaz HaSelton HaMakomi, zkratka Mašal, anglicku Union of Local Authorities in Israel, zkratka ULAI.

⁴⁴ Kneset. Union of Local Authorities in Israel. [online]. 2009. [citováno 2015-02-15]. Dostupné z WWW: <http://www.knesset.gov.il/lexicon/eng/LocalAuthoritiesCenter_eng.htm>.

⁴⁵ Kneset – izraelské zákonodárné shromáždění.

kontakt s partnerskými městy a svazy obcí v zahraničí⁴⁶. Poskytuje poradenství v širokém spektru aktivit.⁴⁷

Pro komunity sdružené v oblastních radách je podobným orgánem Asociace oblastních rad Izraele.⁴⁸ Plní podobné úkoly a sdružené komunity zastupuje v podobných věcech jako Svaz místních samospráv. Činnost asociace je ale zaměřena hlavně na podporu vesnického způsobu života a zemědělství a tomu jsou podřízeny její cíle a strategie činnosti.⁴⁹

Sdružením pro města je také Asociace municipálních korporací, plnící podobné úkoly jako Svaz místních samospráv.

Vedle těchto sdružení existuje ještě celá řada dalších sdružujících parciálně zájmové oblasti, jako jsou mošavy, kibucy, religiózní komunity, profesní sdružení jako třeba Svaz kontrolorů nebo také sdružení pro určité konkrétní oblasti jako Golany nebo Negev. Významnou skupinu sdružení municipalit tvoří ta, která jsou zaměřená na environmentální aspekty, jako je třeba Asociace municipalit distriktu Haifa pro ochranu životního prostředí⁵⁰ a na turistický ruch.

3.6 Etnické hledisko v územní samosprávě

Izraelské sídelní útvary jsou jednoznačně vyhraněny podle etnika v nich majoritně žijícího.

Arabské komunity jsou většinou v Severním distriktu a na Golanech. Mají v drtivé většině arabského starostu i radu. Vzhledem k orientaci arabské společnosti spíše na klanové struktury se ve vedení obcí zrcadlí právě rodinné vazby. Nižší příjmy arabské minority v Izraeli přispívají negativně ke špatné situaci příjmových stránek rozpočtů obcí a měst⁵¹. Z urbanistického hlediska přispívá k neslučitelnosti se strukturou moderního státu zažitá a nezměnitelná kultura vlastních přímých domů na

⁴⁶ Pro ČR viz. Tab. 8: partnerská města Izrael - Česká republika.

⁴⁷ ORTRA meeting point. About ULAI. [online]. 2008. [citováno 2015-02-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.ortra.com/ulai/ulai.asp>>.

⁴⁸ Hebrejsky Merkaz HaMoacot HaAzoriot beJisrael.

⁴⁹ Merkaz HaMoacot HaAzoriot beJisrael. Mi Anachnu. [online]. 2014. [citováno 2015-02-01]. Dostupné z WWW <<http://www.mhh.org.il/713/>>.

⁵⁰ Israel Science and Technology Homepage. Municipal Government : Associations in Israel. [online]. [citováno 2015-02-05], Dostupné z WWW: <<http://www.science.co.il/Municipal-Associations.asp>>.

⁵¹ Viz. kapitola 4.2.4.

samostatných pozemcích⁵², která znemožňuje vybudovat patřičné infrastruktury, znemožňuje přehled potřebný pro plánování a distribuci prostředků. Výstavba navíc úplně ignoruje územní plánování, v některých oblastech je až 90% obytných budov postaveno bez povolení.

Židovské sídelní útvary mají svá specifika v zemědělských osadách, jako jsou kibucy a mošavy. Jejich správa je zachována podle tradičního systému a je přímo, nebo přes rozhraní oblastních rad plně kompatibilní s veřejnou správou Izraele. Specifické komunity jsou ortodoxně náboženské, které se však nijak z hlediska samosprávného od jiných neodlišují.

Smíšená osídlení, v nichž by panovala shoda a kooperace mezi židovským a arabským obyvatelstvem prakticky neexistují, mezi oběma etniky panuje neustálé napětí. Arabové Židům vyčítají rasismus a diskriminaci, Židé Arabům nerespektování zákona, zločinnost a obchod s drogami. To se odráží i v problematice, kterou musí řešit veřejná správa. Výjimkou v pozitivním smyslu je Haifa, v menší míře také Akko a Beerševa, kde se daří soužití Židů a Arabů udržovat na snesitelné úrovni.

3.7 Vliv náboženství

Ve velice religiózním státě, jakým je Izrael, kde je pro náboženské záležitosti dokonce zřízeno ministerstvo⁵³, není možné náboženství oddělit ani od veřejné správy, potažmo územní samosprávy. Odhlédneme-li od vlivu náboženských skupin na volební výsledek v komunálních volbách a tím i na řízení samosprávy, jsou podstatná i specifika, s nimiž se musí ve vztahu k náboženství obce potýkat.

Náboženské vlivy v židovských komunitách ovlivňuje to, jak silné mají zastoupení více, či méně ortodoxně věřící. Podle toho územní samospráva podřizuje chod obce halachickým předpisům⁵⁴, kromě těch, které jsou dány pro celý stát. Nejzajímavější ale je role samosprávy při obsazování velice důležitého postu vrchního městského rabína. Ten je volen 16 – 48 členným sborem volitelů, kde do loňského roku měli zástupci místních synagog vyhrazenou polovinu členů, 25% místní náboženský sněm a stejně tak

⁵² BYSTROV, E., a SOFFER, A. *Israel: Demography 2013-2014, Challenges and Chances*. Haifa, Israel, 2013, s. 29.

⁵³ Ministerstvo náboženských služeb, *HaMisrad LeŠirutei Dat*.

⁵⁴ Halacha je soubor předpisů židovského náboženského práva, který podle stupně religiozity v podstatě určuje způsob života jedinců i komunit.

územní samospráva. Nově⁵⁵ má ve volebním sboru územní samospráva 50% zastoupení, přičemž se účast jejich zástupců určuje poměrným zastoupením podle zastoupení volebních stran v městské radě⁵⁶. Zbývající polovinu obsadí rovným dílem zástupci synagog a volitelé určení ministerstvem. Ve volitelském sboru musí být zastoupeny ženy nejméně z 30%, přičemž zástupce územní samosprávy musí tvořit ženy dokonce z 50%, stejně tak zástupci delegovaná ministerstvem. To je velmi názorný a pro moderní Izrael přímo charakteristický příklad propojení veřejné správy a náboženských institucí spolu s přímo ukázkovým zohledněním rovnoprávnosti žen.

3.8 Vliv státu

Územní samosprávy jsou v Izraeli podrobeny dozoru supervizora – státu – ve velké míře. Stát může rozhodovat prakticky o všem podstatném, jako například o slučování komunity či o změně jejich hranic. Stát schvaluje rozpočet obcí⁵⁷ a jejich financování z cizích zdrojů (úvěry) a kontroluje je. Zákonem je sice určena pravomoc samosprávy, aby si ustanovila vnitřní finanční audit, ale pokud tak neučiní v požadovaném termínu, učiní tak stát. Komplexní systém dozoru a kontroly je však jenom obtížně aplikovatelný proto, že je pro něj ze strany státu v regionech alokovan nedostatek zdrojů (především lidských)⁵⁸.

Municipality jsou například odpovědné za školský systém, ale stát prostřednictvím ministerstva rozhoduje o všem podstatném, jako jsou počty žáků ve třídách, počty učitelů a učební osnovy⁵⁹. V závislosti na lokalitě a velikosti jsou obce a města na státu závislé více, nebo méně.

Největší část odpovědnosti za územní samosprávu nese ministerstvo vnitra, jehož role je především v oblastech navrhování fiskální a rozpočtové politiky a politiky zaměstnanosti, řešení právních záležitostí v působnosti místních úřadů a rady a pokyny pro řádné a efektivní řízení místních úřadů. K tomuto účelu má ministerstvo vnitra zřízeny Finanční a rozpočtový odbor územních samospráv a Odbor pro místní

⁵⁵ Podle směrnice Ministerstva náboženských služeb z února 2014.

⁵⁶ SHARON, J. Local governments to gain power in appointment of chief municipal rabbis. Jerusalem : The Jerusalem Post. 11. 2. 2014.

⁵⁷ Jeden z principů, které do současnosti přetrvaly již z časů osmanské říše.

⁵⁸ KIMHI, O. Chronicle of a local crisis foretold - lessons from Israel. In Fordham Urban Law Journal, 2012, s.101, Dostupné také online z WWW: <<http://weblaw.haifa.ac.il/he/Faculty/Kimhi/Publications/Lessons%20from%20Israel.pdf>>.

⁵⁹ NAVOT, S. The Constitution of Israel: A Contextual Analysis. Portland, Oregon, USA 2014, str. 161.

samosprávu a administrativu. Tyto odbory se dále dělí na oddělení⁶⁰. Územních samospráv se přímo týká také Úřad pro plánování. Ministerstvo se samosprávami komunikuje prostřednictvím úřadů v jednotlivých distriktech⁶¹.

4 Rozpočet obce

Požadavky na management veřejných financí a jejich kontrolu jsou v Izraeli dány především dvěma základními zákony: „Zákonem o státní ekonomice“ a „Zákonem o státním kontrolorovi“⁶².

Rozpočet schvaluje rada, předkládá jí jej starosta, Kdyby rada rozpočet neschválila, může starosta pracovat s dočasným (provizorním) rozpočtem, v jehož rámci může na veřejné služby každý měsíc vydat jednu dvanáctinu rozpočtu předchozího roku, případně uvolnit po schválení ministerstvem vnitra i další nutné výdaje. Po schválení rozpočet ještě musí odsouhlasit příslušný odbor ministerstva vnitra.

Struktura rozpočtu je stejná pro všechny územní samosprávy a je regulovaná řadou předpisů, především kvůli schvalování nadřízenými orgány.⁶³ Pravidla platí i pro sestavování „programového rozpočtu“, neboli rozpočtového výhledu. Základní členění rozpočtu je na rozpočet běžný (provozní) a mimořádný (investiční). Sestavuje se v takovém členění, které umožňuje jeho snadné dodržování a kontrolu.

4.1 Výdaje

Členění výdajové stránky rozpočtu je, stejně jako základní struktura rozpočtu, stejné podle pro všechny samosprávy závazného předpisu. Výdaje jsou rozděleny podle funkční (účelové) a ekonomické (typové) kategorizace.

Výdaje běžného rozpočtu jsou dále rozděleny do 4 skupin podle druhů na výdaje na všeobecnou správu, místní služby, veřejné služby, projekty a další výdaje⁶⁴.

⁶⁰ Ministerstvo vnitra/Misrad HaPnim. Organizační struktura/Mevna Irguni. 2014. [citováno 2015-01-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.moin.gov.il/Pages/default.aspx/>>.

⁶¹ Viz. kapitola 3.2.

⁶² KULASINGHAM, B. A., TIWARI, A. C. Israel, Introduction on Budgeting and Accounting. In Financial Accountability and Management in Government. ASOSAI Asian Organisation of Supreme Audit Institutions. [online]. 1992. Dostupné také z WWW: <http://www.asosai.org/asosai/R_P_financial_accountability/chapter_6_israel.htm>.

⁶³ HECHT, A. The Financing of Local Authorities. In D. J. ELAZAR, a C. KALCHHEIM, eds. Local Government in Israel. Lanham, MD, USA, 1987, s. 270.

⁶⁴ Viz. Tab. 9: členění výdajů podle druhu, zdroj: .

Strukturu mimořádného rozpočtu lze sestavit obdobně, přičemž jenom velmi málo položek lze zařadit do „všeobecné správy“.

4.2 Příjmy

Územní samosprávy mají čtyři hlavní zdroje příjmů: nezávislé výnosy z místních daní a poplatků nebo nedaňové příjmy z poskytovaných služeb, státní příspěvky pro přenesený výkon státní správy, podíl na sdílených daních a dotace určené obecně na rozvoj, nebo pro specifické účely. Posledním druhem příjmů jsou cizí zdroje, tedy půjčky apod.⁶⁵

Běžný rozpočet na příjmové stránce obsahuje ty příjmy, které jsou pravidelné, opakují se každoročně, a které slouží k financování služeb, splátkám půjček a případně k dofinancování rozvojových projektů. Příjmy mimořádného rozpočtu jsou účelově vázané a jsou k úhradě nepravidelných, mimořádných výdajů a investic.

4.2.1 Daňové příjmy

Daňové příjmy byly v minulosti předmětem poměrně častých změn, v současné době jsou dříve obvyklé tituly zrušeny či převedeny na stát, v pravomoci územní samosprávy zůstávají poplatky (daně) lázeňské rekreační, ze zábavy (ze vstupného) a administrativní poplatky. Nejvýznamnějším titulem je daň obecní.

4.2.2 Obecní daň arnona

Nejvýznamnějším vlastním, daňovým příjmem izraelských samospráv je obecní (městská) daň zvaná arnona. V některých municipalitách je arnona zdrojem 50% příjmů, v Tel Aviv dokonce 2/3 ročních příjmů⁶⁶, v Jeruzalémě 81% vlastních příjmů a 57% příjmů celkových⁶⁷. Její původ lze hledat v časech britské mandátní správy, je velice podobná daním z nemovitostí v zemích britského commonwealthu. Jméno arnona je latinského původu⁶⁸, používáno je již několik tisíc let. Tato daň není kupodivu stanovena v žádném speciálním zákonu, municipality se při jejím stanovování odvolávají na článek 6 dodatku k Nařízení o městských korporacích z roku 2014 a na podobu každoročně nově vydávaného zákona⁶⁹ o ekonomickém uspořádání ve verzi

⁶⁵ Viz. Tab. 10: členění příjmů rozpočtu.

⁶⁶ Podle webu města Tel Aviv.

⁶⁷ Podle The Jerusalem Institute for Israel Studies.

⁶⁸ Od významu „roční produkce“.

⁶⁹ The State of Israel, Knesset. The Arrangements Law, 2009 [online]. [citováno 2014-11-20]. Dostupné z WWW: <https://www.knesset.gov.il/lexicon/eng/hesderim_eng.htm>.

z roku 1992, více či méně se jí však dotýká více než čtyřicet různých zákonů a podzákoných předpisů, ročně navíc vydávají obce v samosprávné působnosti téměř tři sta vyhlášek týkajících se této daně⁷⁰.

Od vzniku státu se tato daň dvakrát významně změnila. Do roku 1960 se vypočítávala ad valorem, podle hodnoty nemovitosti. Většina bytů byla v té době pronajímána a arnona se počítala podle výše nájemného, tedy jakousi „výnosovou metodou“. V souvislosti s přílivem nových obyvatel se pravidla změnila a v následující dekádě byla arnona stanovována podle počtu místností, nebo podle plochy u nebytových prostorů. Tento způsob se ukázal jako všestranně nevýhodný a také jako nespravedlivý. Od roku 1970 je arnona stanovována podle plochy. Neexistuje ale pro to přesné vymezení zákonem a metoda stanovení se liší podle rozhodnutí městských samosprávných orgánů. Ty její výši stanovují vždy dva měsíce před počátkem dalšího období, tedy 1. lednem dalšího roku. Stanovení výše obecních daní z nemovitostí je limitována zákonem, stejně jako její případný nárůst či pokles. Každoroční změny určuje finanční výbor Knesetu, většinou podle míry inflace⁷¹. Stát může v odůvodněných případech povolit odchylku od těchto limitů. V roce 1999 tak například 35 samospráv dostalo svolení navýšit daň více, než dovolovaly aktuální regulace⁷². To využil například Jeruzalém, když na dvojnásobek nejvyšší sazby (220,78NIS/m²) zvýšil daň arnona v bytech, které investoři záměrně nechávají prázdné kvůli nevýhodnému poměru výnosu z nájemného a ztráty hodnoty nemovitosti⁷³.

Daň platí uživatel, ne majitel nemovitosti. Daň se platí na roční bázi, většinou ve dvouměsíčním cyklu, spolu s poplatky za vodu atd.⁷⁴. Je ale možné zaplatit i na celý rok dopředu, v mnoha municipalitách s benefitem drobné slevy. Pokud není arnona placena včas, může ji municipalita vymáhat i prostřednictvím exekuce na příjmy. Podle informace z vedení různých obcí je potřeba individuálně vymáhat 10-20% plateb,

⁷⁰ HAREL, K. *Israel's Property Tax: a Way Out of the Morass*. Jeruzalém. 2004. s. 3.

⁷¹ DARIN, D. *A Politician's Appraisal of Property Taxation: Israel's Experience with the Arnona*. Cambridge, USA, 1999. s. 11.

⁷² BRENDER, A. *The Effect of Fiscal Performance on Local Election Results in Israel: 1989*1998*. Jerusalem : Bank of Israel, Research Department. 1999. s.23, Dostupné také z WWW: <<http://www.bankisrael.gov.il/deptdata/mehkar/papers/dp9904e.pdf>>.

⁷³ Jerusalem Municipality Messages, ARNONA 2015. [online]. 2014. [citováno 2015-02-10]. Dostupné z WWW:

<<https://www.jerusalem.muni.il/en/Messages/Municipal%20info/Documents/ARNONA%2020%2015.pdf>>.

⁷⁴ Viz. Obr. 3: vyúčtování služeb a daně arnona.

přičemž jenom asi 2% končí soudním vymáháním. Náklady na výběr arnona jsou přibližně ve výši 2,8%⁷⁵, což z ní činí velice efektivní daňový nástroj.

Daň arnona se vypočítává z užité plochy nemovitosti, tedy ne ze zastavěné plochy, ale ani to není vyloučené. Do plochy se obvykle započítávají i servisní prostory (dílna apod.), nebo okny uzavřený balkon (lodžie), v některých komunitách se započítávají například i společné prostory, schodiště, jinde ne. Porovnáním různých metod lze dojít k rozdílům v řádech desítek procent u srovnatelné nemovitosti v různých obcích. Daň se vyměřuje také z nezastavěné, ale používané půdy a zemědělské půdy. Nepoužívaná a neobdělávaná půda je předmětem daně spravované státem.

Arnona je stanovena kombinací 4 kritérií⁷⁶:

- Aktuální využití nemovitosti, bez ohledu na účel, k němuž byla vybudována. Základní dělení je na bytové a nebytové nemovitosti. Ty mají několik desítek podkategorií.
- Lokalita nemovitosti se zohledňuje především v městech členěním do zón s různou výší daně. Tel Aviv má například pět zón označených číslem, Jeruzalém čtyři zóny A až D.
- Typ nemovitosti jako je například bytový dům, s rozlišením podle velikosti bytů, samostatné domy atd.
- Stáří nemovitosti, které je děleno do několika úseků o různém rozpětí, rozdílně podle toho zda jde o bytový či nebytový objekt.

Sazby, slevy i způsob výpočtu se v různých místech výrazně liší. Tak například v Beit Šemeš je arnona poloviční proti Jeruzalému. Tam se může lišit až v násobcích, u bytu o více než 120 čtverečních metrech v zóně A je arnona 104,5 NIS, naopak u bytu v domě se společnými toaletami, nebo v domech z hlíny či ze dřeva v zóně D je to 37.31 NIS⁷⁷ za čtvereční metr, na dva měsíce.

⁷⁵ DARIN, D. *A Politician's Appraisal of Property Taxation: Israel's Experience with the Arnona*. Cambridge, USA., 1999, s. 14.

⁷⁶ DARIN, D. *A Politician's Appraisal of Property Taxation: Israel's Experience with the Arnona*. Cambridge, USA., 1999, s. 10.

⁷⁷ Jerusalem Municipality. Municipal Tax - Tariffs for Residential Assets. [online]. 2014, [citováno 2015-02-10]. Dostupné z WWW <<https://www.jerusalem.muni.il/en/municipality/services/arnona/rates/pages/tariffs%20for%20residential%20assets.aspx>>.

Základní sazba se ovšem ještě podle různých kritérií a podle rozhodnutí místní samosprávy může ponížít systémem slev. Zákon zohledňuje asi sedmnáct kritérií, další mohou stanovit samy samosprávní orgány, po schválení ministerstvem vnitra. V Jeruzalémě tak například senioři mohou uplatnit slevu 30% v závislosti na výši příjmu na 100m², pokud jejich příjem nepřekročí průměrnou výši příjmů (8,499 NIS v roce 2012). Pokud senior pobírá jednu z penzí (starobní důchod, invalidní důchod atd.), má nárok na slevu 25% na 100 m². Sleva 80% připadá na seniory, kteří do důchodového věku vstupovali s omezením znemožňujícím běžný výdělek, celých 100% potom na osoby s postižením či ve výrazné sociální nouzi, specifikované zákonem. Další systém slev poskytuje jeruzalémská samospráva například samoživitelům, invalidům a zvláště veteránům, pro malé provozovny drobných a především starších živnostníků, sociálně slabým, rodinám padlých ve válce, rodinám s postiženými dětmi, přeživším holocaust, atd. Město Beerševa například poskytuje slevu 50% nezaměstnaným studentům, Haifa 40% důchodcům a Tel Aviv 60% vojenským invalidům. Zvláštní systém slev platí také pro imigranty, kteří mají slevy i na jiných daních. U nich se sleva většinou poskytuje první rok po přistěhování do země, ve výši 75-90%. V některých případech zvláštní slevu nařídí stát – ministerstvo vnitra, jako například v městě Sderot, které trpí neustálým ostřelováním z pásma Gazy.

Několik příkladů výše daně arnona: rodinný domek v Binyamina severně od Tel Aviv, 102m čtverečních, 783 NIS/2 měsíce, Beit El Šomron 80 NIS za byt 80m čtverečních/2 měsíce, ortodoxní čtvrť v Jeruzalémě 1700 NIS u bytu 190m čtverečních/2 měsíce, byt do 100 m² v Haifa obývaný důchodci 670 NIS/2 měsíce, velmi starý rodinný domek v Ašdod, obývaný manželským párem 800 NIS/2 měsíce atp. Některá další srovnání jsou v příloze⁷⁸.

Zvláštní kapitolou je platba daně arnona státem, který ji platí ve zvláštním režimu také. V městech kde sídlí centrální orgány, nebo v menších usedlostech s vojenskými základnami může být příjem z daně velmi vysoký. Bohužel se to neobejde bez problémů. Stát přistupuje k úhradě daně poměrně benevolentně. V roce 2004 oznámila Unie místních samospráv, že stát dluží municipalitám na daních arnona 550 milionů NIS, za budovy které vlastní a používá v obcích, včetně vojenských základen. Další problematickou stránkou je nespravedlivé přiřazení daně k určitým samosprávním celkům. To se týká například okolí takzvaných „rozvojových měst“, kde

⁷⁸ Viz. Tab. 11: porovnání daně arnona ve vybraných městech.

má tato situace původ v uspořádání daném při jejich vzniku v a po roce 1950. Tak například město Jerucham v distriktu Negev, které má 10.000 obyvatel, je obklopeno vojenskými základnami, a přesto nedostává od státu žádnou arnona daň. Území je totiž přiřčleněno k oblastní radě Ramat Negev s 5.000 obyvateli, která dostává ročně 50 miliónu NIS⁷⁹.

Daň arnona je na jednu stranu velmi jednoduchý a spolehlivý nástroj, který navíc dokonale reflektuje vůli volených zástupců, tedy voličů a z různých důvodů je zkoumána jako vzor pro revizi způsobu výběru majetkové daně v různých zemích světa. Na druhou stranu trpí i nedostatky, které ji diskreditují. Mezi ty hlavní patří nejednotnost, přílišné daňové zatížení komerční sféry, nespravedlivý systém výjimek pro jenom zdánlivě neziskových organizací jako jsou třeba sportovní kluby a podobně⁸⁰.

4.2.3 Místní poplatky

Izraelské samosprávy jsou oprávněné vybírat místní poplatky za služby distribuované obyvatelstvu.

Poplatek za svoz odpadu je vyměřován ponejvíce těm, kteří jsou z různých důvodů osvobozeni od platby místní daně arnona, většinou je vyměřován ve výši jedné třetiny této daně. Kromě toho se platí za svoz nestandardního odpadu z komerčních objektů.

Poplatek za veterinární služby je vybírán za některé služby poskytované územní samosprávou, jako je kontrola mraženého masa, očkování, odchyt psů apod. Jsou obvykle velmi nízké.

Stočné vybírané spolu s vodným, je vypočítáváno právě podle spotřeby vody, někdy se započítávají i vlivy znečištění apod.

Další poplatky jsou za stavební povolení, nebo obdoba poplatku za zhodnocení pozemku připojením na komunikace a vodovodní a kanalizační síť.⁸¹

⁷⁹ MUALEM, M. Mayor: *Israel's 'Structural Injustice' in Resource Distribution*. In *Al Monitor*: 2014 [citováno 2014-12-11] Dostupné z WWW: <<http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2013/09/israel-municipalities-arabs-differential-allocation-yeruham.html#ixzz3TgzEK7jG/>>.

⁸⁰ HAREL, K. *Israel's Property Tax: a Way Out of the Morass*. Jeruzalém, 2004, s. 4.

⁸¹ HECHT, A. *The Financing of Local Authorities*. In D. J. ELAZAR, a C. KALCHHEIM, eds. *Local Government in Israel*. Lanham, MD, USA, 1987. s. 312.

4.2.4 Etnické vlivy u daňové výtěžnosti

Negativní vliv etnické roztržičnosti na prosperitu celku je obecně známý fakt prozkoumaný v mnoha studiích⁸². Skutečná, nebo zdánlivá diskriminace vede u minorit k začarovanému kruhu v systému distribuce služeb a hmotných statků a naopak výtěžnosti systému daní. Ani v Izraeli tomu není jinak. Tento v podstatě od počátku vzniku státu přetrvávající stav nemají obyvatelé možnost situaci jakkoliv změnit. Frustraci napomáhá i fakt, že před tristním stavem nelze utéct. Etnický konflikt, klanové struktury a všeobecné okolnosti zcela vylučují fungování Tieboutova modelu⁸³ „hlasování nohama“ v arabských obcích nesplněním téměř ani jediného z jeho východisek⁸⁴.

Pro objektivní srovnání ekonomické situace komunit a znázornění skutečných snah arabského obyvatelstva přispět ke stavu lze nejlépe použít místní daň z nemovitostí⁸⁵, z důvodů relativně dobré porovnatelnosti, protože její stanovení určuje zákon, změny Kneset na stejné hladině pro všechny komunity⁸⁶ a způsob výběru samosprávou. Studie Bank of Israel⁸⁷ postavená na analýze 195 měst a obcí ukazuje na propastný rozdíl téměř 30 procentních bodů mezi židovskými a arabskými lokalitami, s rostoucí tendencí. Vedle nedostatečně zpracované registrace obytných nemovitostí a neochoty daň platit jde především o to, že v působnosti samospráv arabských komunit není usídlen průmysl, který jinde generuje zásadní část daňových příjmů obce. Studie ukazuje na rozdílný výběr v lokalitách s rozdílnými příjmy a majetkovými poměry, ale průměrné údaje hovoří jasně. Autoři se mimo jiné zabývali i rozdíly mezi komunitami muslimskými a křesťanskými, ale nenašli žádné rozdíly. Jednou z výchozích teorií byla možnost ovlivnění ochoty podílet se na daňovém systému také negativním postojem vůči státu Izrael. Autoři dovozují, že v takovém případě by se musela úroveň výběru

⁸² Například ALESINA, A., BAQIR, R., a EASTERLY, W. Public Goods and Ethnic Divisions. In *The Quarterly Journal of Economics*. Harvard University's Department of Economics., 1999, s.1243 -1284.

⁸³ TIEBOUT, C. A Pure Theory of Local Expenditures. *The Journal of Political Economy*, Chicago, 1956, str. 416-424.

⁸⁴ Spotřebitelé mají volnost migrace bez nákladů na ni, mají úplné informace a velký výběr komunit, dojíždění není problém, mezi komunitami se tržně nepřelévají veřejné statky, existuje optimální velikost obce, komunity se snaží dosáhnout optimální velikosti a jsou racionální s vnitřním sebeobraným mechanismem.

⁸⁵ Viz.kapitola 4.2.2.

⁸⁶ BRENDER, A. *Ethnic Segregation and the Quality of Local Government in the Minorities Localities: Local Tax Collection in the Israeli-Arab Municipalities as a Case Study*. Jerusalem, 2005, Dostupné také z WWW: < http://www.boi.org.il/en/Research/Pages/papers_dp0501e.aspx> s. 13.

⁸⁷ BRENDER, A. *Ethnic Segregation and the Quality of Local Government in the Minorities Localities: Local Tax Collection in the Israeli-Arab Municipalities as a Case Study*. Jerusalem, 2005, Dostupné také z WWW: < http://www.boi.org.il/en/Research/Pages/papers_dp0501e.aspx> s. 15.

daně měnit k horšímu v dobách, kdy se zhoršila politická situace, ale tyto souvislosti byly empiricky vyloučeny.

Další velmi významnou příčinou nedostatečného financování arabských samospráv místní daní je to, že v jejich územní působnosti je jenom velice málo státních objektů. Arabské komunity jsou příjemci pouhého 1% místní daně placené municipalitám vládou⁸⁸. Tato situace je logickým důsledkem přetrvávajícího vnitřního konfliktu.

5 Komunální volby

V dobách před vyhlášením nezávislosti v roce 1948 neexistovala jednotná pravidla a zákony usměrňující komunální volby v Izraeli. Na mnoha místech volby vůbec neprobíhaly, a když, tak ne v jednotném termínu. V zemědělských komunitách se volily různé orgány, různým způsobem a mnohdy šlo v podstatě jenom o to, aby byl potvrzen status quo vyhovující vlivovým skupinám. Situace se změnila až zavedením dvou klíčových nařízení britské mandátní správy. Byla to Nařízení o městských korporacích z roku 1934 a Nařízení o místních radách z roku 1941.⁸⁹ První uvedené zmocňovalo vysokého komisaře ke jmenování či odvolání starosty, což významně snížilo vliv partiálních zájmů. Toto nařízení také zavádělo velmi omezující a diskriminační stav, podle nějž pasivní volební právo měli pouze muži starší 25 let, kteří platili v místě daň z nemovitosti o jisté minimální výši, nebo městskou daň (poplatek). To umožňovalo volit v několika místech. V pozdější novele nařízení byl požadovaný věk snížen na 21 let a volební právo rozšířeno na manželky těch, kdo měli volební právo. Skutečný pokrok však přišel až po vyhlášení nezávislosti, nařízením z prosince 1948 byly zrušeny limity dané placením daní, bylo zavedeno neomezené volební právo pro ženy a v roce 1949 byla věková hranice pro aktivní volební právo snížena na 18 let (později na 17 let).

V následujících letech se na půdě Knesetu odehrálo mnoho politických bitev o podobu komunálních voleb. Hrála v nich roli dělnická odborová hnutí, stejně tak jako náboženské skupiny. Postupně přicházely návrhy na přímou volbu starosty, na to aby se jedna třetina rady obnovovala každé dva roky, na znovuzavedení volebního práva pro

⁸⁸ HABLA, Z. A. The Arab Local Governments in Israel: Moving Toward Economic Independence. In RUDNITZKY, A., eds. *The Konrad Adenauer Program for Jewish-Arab Cooperation: Arab in Israel Update*. Ramat Aviv, 2014. str. 11.

⁸⁹ GOLDBERG, G. Local Elections. In D. J. ELAZAR, a C. KALCHHEIM, eds. *Local Government in Israel*. Lanham, MD, USA, 1987, s. 130.

vlastníky nemovitostí, na různě vysoké kvóty a systémy přepočtu hlasů a volební cykly. Ustálení a konsolidaci přinesl až rok 1975.

V prostředí izraelského legislativního procesu, v němž se právní řád v ústavní rovině prakticky nepodařilo nikdy významně konsenzuálně změnit, je oblast komunálních voleb jedinou, která doznala po dlouhém vývoji skutečných změn.

Politické souvislosti na celostátní úrovni

Stejně jako všude ve světě jsou i v izraelských komunálních volbách velmi důležité souvislosti s celostátní politickou scénou.

Politický systém Izraele, jediné svobodné země Blízkého Východu a Afriky⁹⁰ je založený na svobodné soutěži politických stran. Vedle současných deseti parlamentních stran⁹¹ je to ještě 27 dalších stran, mnoho desítek dalších zaniklo, nebo se sloučilo s jinými. Od roku 1948 se voleb do Knesetu účastnilo více než 200 stran, z nichž se na vládě podílela zhruba polovina⁹². Hlavní členění stran je na sionistické a nesionistické, Sionistické se dělí na labouristické, konzervativní a religiózní, v nesionistických lze nalézt některé ortodoxní subjekty, levicová uskupení a nesionistické nebo protisionistické arabské strany. Vzhledem k velikosti země je v parlamentních volbách celá jedním volebním obvodem, přesto se dá různý vliv politických stran v typově a geograficky různých lokalitách vysledovat. Ve volbách v březnu 2015 například levicovou Sionistickou unii volily komunity v oblastech sousedících s pásmem Gazy, jako výraz nespokojenosti s tím, že vláda málo dělá pro obranu proti neustálému ohrožení. Vítězný Likud premiéra Netanyahua vyhrál v osmi z deseti největších měst, jenom v Tel Avivu a v Haifě jej předstihla Sionistická unie. V arabském Nazaretu s více než devadesátiprocentním ziskem hlasů vyhrála sjednocená arabská kandidátka, v nábožensky ortodoxním Bnei Brak s téměř šedesáti hlasy strana Sjednocený judaismus Tóry.⁹³ Na první pohled vcelku logickému schématu se ale i v Izraeli vymykají některé zvláštnosti, Likud například největší procento hlasů (77%) sklídil v beduínské vesnici Arab Al Naim.

V první řadě se vliv celostátní politiky projevuje při sestavování kandidátních listin, uzavírání předvolebních koalic a také při výběru kandidátů na starostu. Poslední

⁹⁰ Podle zprávy Freedom in the World 2013 organizace Freedom House.

⁹¹ Sionistická unie počítána jako jedna strana.

⁹² Podle The Israel Democracy Institute.

⁹³ Podle Haarec, 18. března 2015.

uvedené ovšem neznamená, že by strany proti sobě stavěly své kandidáty ve stranických duelech. V posledních komunálních volbách v Jeruzalémě v roce 2013 proti sobě stáli dva favorité, oba podporovaní vládní stranou Likud, v Tel Aviv dva kandidáti levice. Ovšem i v Izraeli jsou komunální volby ve větších městech vnímány jako průzkum veřejného mínění pro volby do Knesetu a interpretace jejich výsledků může mít vliv například na vyvolání předčasných voleb. Politické strany se snaží úspěchem v komunálních volbách vybudovat základ pro lepší pozici na celostátní úrovni, případně otestovat koaliční spolupráci.

5.1 Volební systém

Komunální volby jsou v Izraeli všeobecné, tajné, přímé a proporcionální. Řídí se Zákonem o volbách do územních samospráv.⁹⁴ Volby se konají vždy třetí úterý měsíce češvan⁹⁵. Volební den komunálních voleb nebyl, na rozdíl od voleb do Knesetu, do posledních komunálních voleb dnem volna⁹⁶. Starostové i členové rad se volí na volební období 5 let.

Starosta je volen přímo, přímá volba byla zavedena v roce 1978⁹⁷. Na rozdíl od neúspěšného zavedení přímé volby premiéra se přímá volba starostů osvědčila⁹⁸, je jí přičítáno zlepšení vyjednávací pozice územních samospráv ve vztahu ke státním institucím a také zvýšení zájmu o komunální volby.

Pasivní volební právo je limitováno dosažením věku 21 let a bydlištěm ve volebním obvodu. Kandidát nesmí být zaměstnanec určitých institucí, zákon rovněž zakazuje kandidovat těm, kteří v průběhu pěti let před volbami byli odsouzeni za trestný čin, nebo těm, kteří v určité periodě vyhlásili bankrot.

Kdokoliv splňuje kritéria pro kandidaturu do rady, může kandidovat také na starostu, s dvěma dodatečnými podmínkami – musí jít o izraelského občana a musí být

⁹⁴ Hebrejsky Chok HaBchiroi leRišoiot HaMakomiot.

⁹⁵ PELED, I. Legal Structure of the Local Authority. In D. J. ELAZAR, & C. KALCHHEIM, eds. *Local Government in Israel*. Lanham, MD, USA, 1987, s. 172.

⁹⁶ V červnu 2014 byl schválen zákon stanovující den komunálních voleb jako den volna.

⁹⁷ Zákonem z roku 1975.

⁹⁸ Rozhovory s představiteli Svazu místních samospráv v květnu 2014.

lídrem kandidátní listiny do rady. Existuje také omezující limit - od roku 1995 zákon zakazuje starostům být zároveň členem Knesetu⁹⁹.

Na kandidátní listině musí být přinejmenším takový počet kandidátů, kolik je jedna třetina členů rady, do níž kandidují. Kandidátní listina do rady i na pozici starosty musí být podepsána určitým počtem voličů.

Aktivní volební právo je určeno třemi kvalifikačními kritérii:

1. volič musí dosáhnout věku 17 let v den voleb¹⁰⁰
2. volič musí být registrován jako obyvatel k určitému datu před termínem voleb
3. volič nesmí být registrován jako obyvatel v jiném volebním obvodu, v němž se konaly volby v posledních 18 měsících

Dvacet jedna dní před volbami dostává každý volič potvrzení voliče (hoda'á le bocher) s informacemi o místě voleb. Vojáci mohou podle okolností volit na svých základnách. Volič volí pomocí dvou různých volebních lístků označených kombinací písmen vyhrazených pro tu kterou volební stranu, které jsou připraveny v zásobnících za plentou. Žlutý použije pro přímou volbu starosty, bílý pro volbu členů rady¹⁰¹, lístky vkládá do stejnobarevných obálek a následně vhadzuje do urny. V případě, že se volí ještě orgány místní části (čtvrť), mají voliči k dispozici ještě další lístek, odlišné barvy.¹⁰²

Pokud ve volbě starosty žádný z kandidátů nedostane 40% hlasů, nebo pokud dva kandidáti dostanou stejný nejvyšší počet hlasů, proběhne druhé kolo voleb, do něhož vstupují dva kandidáti s nejvyšším počtem hlasů. Pokud v některé municipalitě na starostu kandiduje jenom jediný kandidát podporovaný všemi kandidujícími volebními stranami, volby starosty neproběhnou. Stejně tak neproběhnou volby do rady, pokud se na jejím společném složení kandidující strany dohodnou¹⁰³. Pokud kandiduje jediný kandidát a volební strany se na něm neshodnou, mohou starostu zvolit ve zvolené radě.

⁹⁹ BRENDER, A. *The Effect of Fiscal Performance on Local Election Results in Israel: 1989*1998*. Jerusalem, 1999. s.23, Dostupné také z WWW: <<http://www.bankisrael.gov.il/deptdata/mehkar/papers/dp9904e.pdf>> s. 8.

¹⁰⁰ Na rozdíl od parlamentních voleb, kde je hranice 18 let.

¹⁰¹ Obr. 1: příklad hlasovacích lístků pro komunální volby, Jeruzalém.

¹⁰² No Fryers. *The Ultimate Israeli Citizen's Guide to the 2013 Municipal Elections*. [online]. 2013 [citováno 2013-10-30]. Dostupné z WWW: <<http://nofryers.com/ultimate-israeli-citizens-guide-2013-municipal-elections/>>.

¹⁰³ Například v Bnei Brak v roce 2008.

Ministerstvo vnitra může za určitých okolností konání komunálních voleb úplně zrušit. To se například stalo v roce 2008 v městě Yerucham v distriktu Negev, kde ministerstvo v roce 2005 sesadilo pro závažné prohřešky stávajícího starostu a jmenovalo nového a jeho volební perioda byla tímto krokem prodloužena¹⁰⁴.

5.2 Volební kampaň a financování stran

Financování volebních kampaní a jejich konání je v Izraeli velice přísně regulováno a kontrolováno. Snahou zákonodárců bylo, aby byly respektovány základní ústavní principy jako je rovnost v přístupu, možnost volit a být volen a svoboda slova. Byl proto zvolen vyvážený systém privátního a veřejného financování. Vedle příspěvků od privátních a právnických osob pro volby do Knesetu stát volebním stranám přispívá na kampaň podle složitějšího klíče zohledňujícího dosavadní počet poslanců a získaná křesla, příspěvek novým volebním stranám je počítán podle jiného klíče. Státní příspěvek za zvolené členy rad dostávají ale i volební strany v komunálních volbách. Dary volebním stranám jsou limitovány zákonem. Ten také reguluje financování jednotlivých kandidátů v primárních volbách. Zákonem upravena je i doba trvání předvolební kampaně. Volební kampaň nesmí v televizi či rádiu běžet den před konáním voleb.

Forma volební kampaně je poplatná místu. V Izraeli, kde je vysoká míra penetrace vysokorychlostním internetem, se online politický marketing využívá kvantitativně i kvalitativně na vysoké úrovni. Při volbách do zákonodárského orgánu velké strany alokují na tuto formu kampaně i více než polovinu prostředků. Nejinak je tomu i ve velkých městech při kampani v komunálních volbách. V nábožensky ortodoxních komunitách se používají naopak prakticky pouze plakátovací plochy, na nichž jsou vylepovány strohé, pouze textové letáky.

5.3 Volby v arabských a drúzských komunitách

Základním určujícím faktorem v arabských komunitách je to, že nevolí primárně podle předvolebních proklamací volebních stran, nebo podle zkušenosti s tím kterým kandidátem, ale podle rodinných, resp. klanových vazeb¹⁰⁵. Volby zpravidla vyhrává nejsilnější klan (hamula). Klanový princip vede k tomu, že do orgánů samosprávy jsou voleni kandidáti bez patřičných znalostí a manažerských schopností, což vede mimo

¹⁰⁴ WOKOECK, U. *Kommunalwahlen in Israel*. Tel Aviv, 2008, s. 2.

¹⁰⁵ SOLOMON, A. B. *Arab municipal elections dependent on family connections, not ideology*. Jerusalem Post. 17. 10. 2013.

jiné i k zásadním chybám v hospodaření komunit¹⁰⁶. Arabské politické strany se více či méně úspěšně snaží o partnerství právě se silnými klany. Kořeny je kromě jiného třeba hledat v roce 1950, kdy izraelský stát prostřednictvím armády pověřil vedením obcí a měst buďto mocné rodiny, nebo přímo jejich hlavy – šejky. Volební kampaň, dá-li se předvolební dění tak nazvat, je zaměřená na kandidáty klanů, bývá velice divoká, voliči jsou leckdy otevřeně korumpováni a dochází k agresivním střetům mezi skupinami přívrženců té, či oné rodiny či strany. Rozpolcenost se projevuje ve vysokém procentu obcí, v nichž se opakují volby ve druhém kole, v roce 2013 se druhé kolo odehrálo v 66% komunit.¹⁰⁷

Druhým významným znakem je velice nízká účast žen ve volbách a následně v řízení samospráv. Procentuálně vyjádřeno jde o pouhé 1% žen ve zvolených orgánech.

Již bylo zmíněno, že účast v komunálních volbách je v arabských komunitách ve srovnání s celostátním průměrem velice vysoká. Bohužel se v některých místech, především v Jeruzalémě, projevuje zhoubný vliv PLO¹⁰⁸ a Hamas¹⁰⁹ a dalších palestinských organizací, které nutí tisíce arabských voličů k bojkotu komunálních voleb a násilím zastráší ty, kteří si ve volbách troufnou kandidovat. Podle nich by účast ve volbách znamenala uznání Státu Izrael. Ve skutečnosti se bojkotem voleb připravují o možnost ovlivnit prostředí, v němž žijí. Podle propočtů by mohli mít arabští obyvatelé 7-8 zástupců v 31 členné radě, v které však nezasedá ani jeden.¹¹⁰

5.4 Výsledky voleb v roce 2013

Na průběhu a výsledcích komunálních voleb v roce 2013 je možné si ukázat skutečný průběh. Poslední, od založení státu Izrael v pořadí čtrnácté, komunální volby se v Izraeli konaly v roce 2013 dne 22. října.

¹⁰⁶ HABLA, Z. A. The Arab Local Governments in Israel: Moving Toward Economic Independence. In RUDNITZKY, A., eds. *The Konrad Adenauer Program for Jewish-Arab Cooperation: Arab in Israel Update*. Ramat Aviv, 2014, s. 9 -13.

¹⁰⁷ RUDNITZKY, A. From the Editor's desk. In K. A. Stiftung, a A. RUDNITZKY (ed). *The Konrad Adenauer Program for Jewish-Arab Cooperation: Arab in Israel Update*. Ramat Aviv, 2014, str. 2.

¹⁰⁸ PLO: Organizace pro osvobození Palestiny, organizace seskupující několik palestinských skupin, ovládající tzv. Západní břeh a východní Jeruzalém.

¹⁰⁹ Hamas: Hnutí islámského odporu, palestinská islamistická strana, odbočka egyptského Muslimského bratrstva ovládající pásmo Gazy, která má ale velký vliv i v územích ovládaných PLO.

¹¹⁰ TOAMEH, K. A. *How Jerusalem's Arabs Act Against Their Own Interests*. [online]. 14.10.2013. [citováno 2013-10-24]. Dostupné z WWW: <<http://www.gatestoneinstitute.org/4019/jerusalem-elections-arabs>>.

V samosprávách šli do voleb kandidáti do rad na celkem 1497 kandidátních listinách a 689 kandidátů na funkci starosty. Hlasy mohli voliči odevzdat v 8711 volebních místech. Průměrná účast ve volbách byla velmi nízká, 43%¹¹¹ ve srovnání s 51% v komunálních volbách v roce 2008. V Tel Aviv volilo v prvním kole jenom 28,7%, v Jeruzalémě jenom 36% oprávněných voličů. Průměrná účast v arabských komunitách byla tradičně velmi vysoká - 84%. Ministerstvo vnitra se snažilo voliče k volbám animovat například rozesíláním poštovních zásilek upozorňujících na volby¹¹². Je pravděpodobné, že příští komunální volby v roce 2018 budou mít volební účast větší, protože den jejich konání bude poprvé dnem volna.

Nejvíce sledované byly tradičně volby starostů ve velkých městech. Vítěznou bitvu poměrem hlasů 52% ku 45% svedl stávající starosta Jeruzaléma Nir Barkat s kandidátem Moše Leonem podporovaným náboženskými stranami a ministrem Avigdorem Libermanem z Jisra'el Bejtenu. V křesle starosty zůstal také starosta Tel Avivu Ron Huldai, který porazil vyzyvatele, levicového kandidáta Nicana Horowitze poměrem hlasů 53% ku 38% a pokračuje ve funkci, kterou vykonává již od roku 1998. Třetí volební období si volbami potvrdil i starosta Haify Yonah Yahav který porazil generála ve výslužbě Yaakova Borovského již ve druhých volbách, tentokrát 51% hlasů proti Borovského 37%. Rekordní výsledek v přímé volbě starosty zaznamenal pozici obhajující Ruvik Danilovich v Beerševě, který vyhrál s 92%.¹¹³

I po těchto volbách zůstal podíl žen v radách velice nízký – pouhých 16%, přičemž se toto procento pohybuje mezi nulou v silně religiózních místech jako je Bnei Brak, po 30% a 35% v Tel Aviv a Beerševa¹¹⁴. Starostkami byly zvoleny pouze 3 ženy. V tomto směru výrazně vyčnívá z nepříliš pozitivního stavu například starostka města Netanya Miriam Feirberg, která byla po volebním úspěchu v letech 1998, 2003, 2008 zvolena starostkou i v roce 2013.

V sedmi místech starosta nebyl volen, protože se na jednom kandidátovi shodly všechny volební strany. Volby starosty se opakovaly druhým kolem v úterý 5. listopadu 2013 v 38 municipalitách, při přibližně stejné voličské účasti.

¹¹¹ Pozoruhodně shodná s 43% účastí v komunálních volbách 2014 v ČR.

¹¹² Viz. Obr. 2: poštovní zásilka upozorňující na komunální volby 2013.

¹¹³ Zdroj – povolební zpravodajství v tisku a televizi.

¹¹⁴ ZEPP, M. *Kommunalwahlen in Israel: Politisches Stimmungsbarometer in stürmischen Zeiten*. [online]. 29.10.2013. [citováno 2013-10-24]. Dostupné z WWW: <<http://www.boell.de/de/2013/10/29/kommunalwahlen-israel-politisches-stimmungsbarometer-stuermischen-zeiten>>.

Z pohledu politických stran byl vítězem ve velkých centrech Likud s výjimkou Jeruzaléma, kde získal jenom jedno z 31 míst v radě. V menších místech uspěl HaBayit HaYehudi (ministra Bennetta) a Yesh Atid reprezentovaný ministrem financí Yair Lapidem uspěl při své první účasti v komunálních volbách také, i když ne v míře odpovídající úspěchu v parlamentních volbách v témže roce. Levicová labouristická strana, která Izraeli dominovala jak na celostátní, tak na municipální úrovni, šla do voleb oslabená rozštěpením do mnoha frakcí, například v Haifě proti sobě stáli její kandidáti na čtyřech listinách. Volby potvrdily trend rozvolňování vlivu politických stran na komunální politiku¹¹⁵.

6 Územně samosprávné uspořádání Izraele v porovnání s Českou republikou

Z historického hlediska měl vznik územních samospráv v Izraeli zcela jiný důvod, než v evropských zemích, nenavazoval na vcelku přirozený vývoj. Země překotně se plnící obyvateli přinášejícími s sebou velmi vyhraněné představy o politickém uspořádání a způsobu veřejné správy, vyžadovala již od britské mandátní správy nejenom toleranci, ale i přímou administrativní a legislativní podporu zárodku budoucího uspořádání, kterým se stávaly zemědělské sídelní útvary s velice svébytnou samosprávou. Britský vliv naštěstí znamenal nucené zavádění většinou demokratických principů. S pokračující industrializací země a přesunem stále více obyvatel do měst se musela přizpůsobit i veřejná správa. Založením Státu Izrael a především okolnostmi vynucenou centralizací na státní úrovni¹¹⁶ se sice část moci přesunula do centra, ale to zároveň nutně potřebovalo vytvoření regionálních struktur. Zachování těch dosavadních byl jenom pragmatický krok a až jejich rozvíjení se dá označit za vývoj demokracie. Teprve právní řád vzniklý po roce 1948 obsahuje prvky standardní demokracie západního typu. V druhé polovině dvacátého století se územní samospráva vyvíjela nejenom pod vlivem imigrantů, kteří si přinášeli požadavky na uspořádání, ale země byla také vedena snahou zařadit se po bok vyspělých demokracií, odlišit se od svých sousedů, deklarovat respektování lidských práv a svobod a získat místo v mezinárodním společenství vyspělých zemí. Především tato až fanatická touha nový stát uspořádat na demokratických základech podle etalonů západní civilizace nemohla v Izraeli dopustit

¹¹⁵ The Economist. *Israel's local elections: Out with the old*. [online]. 24.10.2013. [citováno 2013-12-10], Dostupné z WWW: <<http://www.economist.com/blogs/pomegranate/2013/10/israel-s-local-elections>>.

¹¹⁶ Viz.kapitola 2.2.

vzniku jiné varianty územní samosprávy, než blízké evropskému chápání tohoto pojmu. Přesto se v mnohém od územní samosprávy v České republice liší.

6.1 Právní rámec

Zakladatelé Státu Izrael vědomě neopřeli státoprávnost od samého počátku o psanou ústavu. Byli si dobře vědomi toho, že ústava není všelék, který zaručuje demokracii a lidská práva a že její výhody nepřevažují nevýhody¹¹⁷. Ústava měla být vypracována později, kromě jiného po plánované imigraci židovského obyvatelstva z Evropy a muslimských zemí. Na rozdíl od České republiky, kde je obecní zřízení v ústavě zmíněno v šesti článcích, v nichž je obci přisouzena klíčová role, jsou prameny práva určujícího činnost veřejné správy dohledatelné v základních zákonech, které ale neobsahují například deklaraci postavení obcí, jako je tomu v Ústavě České republiky. Nezdá se však, že by to exekutiva či volené orgány postrádali.

6.2 Typy územních samospráv, samosprávní orgány a jejich působnost

Nejzásadnější rozdíl je v členění typů samospráv¹¹⁸. První dva typy se dají bez problémů srovnat s Českou republikou, městská a místní rada jsou subjekty prakticky totožné s českými obcemi. Oblastní rada¹¹⁹ je ale útvar úplně odlišný, založený na principech střediskové soustavy osídlení, a zaslouží si podrobnější zkoumání.

Jenom těžko se hledá jakékoliv srovnání. V České republice je současné členění území na obce dědictvím dělení území podle josefínského katastru z devatenáctého století a následně reforem a zákona ze 17. března 1849, kterým byly obce ustanoveny. Po roce 1948 sice obce prakticky ztratily svou samostatnou právní subjektivitu, ale členění bylo zachováno. Od šedesátých let docházelo k centralizaci správy a zákon č.69/1967 Sb. o národních výborech novelizovaný zákonem č. 49/1982 umožnil Krajským národním výborům některé obce určit jako střediskové, které v podstatě fungovaly jako dnešní obce s rozšířenou působností. Nicméně ani toto uspořádání zdaleka nevystihuje izraelské oblastní rady.

Hledat příčinu střediskového uspořádání a tím pádem i schémat samosprávního uspořádání v oblastních radách je třeba již v časech britského mandátu. Od třicátých let docházelo k plánovitému osídlení dříve pustých prostorů, přičemž se uplatňovaly

¹¹⁷ SHAPIRA, A. *Israel: A History*. London, 2014, s. 319.

¹¹⁸ Viz.kapitola 3.3.

¹¹⁹ Viz.kapitola 3.3.3.

anglické vlivy a později s přílivem uprchlíků z Evropy také vlivy německých židovských odborníků. Britští tvůrci nařízení zřizujícího v roce 1941 oblastní rady zohlednili urbanistické principy v základech jejich administrativy. Velice zajímavá situace nastala v padesátých letech, kdy se začal realizovat tzv. Sharonův¹²⁰ plán osídlení umožňujícího absorbování obrovských množství imigrantů z Evropy a muslimských zemí. V potaz byly sice ještě brány britské vlivy, jako Greater London Plan z roku 1944, ale uplatnění našla Teorie centrálních míst Waltera Christallera¹²¹, s níž vycházeli plánovači při koncipování hierarchie sídelních míst¹²². Teorie popisuje obecně platné zákonitosti, podle nichž se v centrálním sídle koncentrují služby a správa vytvářející přebytek, který je k dispozici nižší sídelní úrovni. Využití Christallerovy teorie mimochodem kvůli nacistické minulosti Waltera Christallera¹²³ a využití jejich principů při plánovaném osídlení východních území jako pozoruhodnou kontroverzi zmiňují mnozí autoři¹²⁴.

Přes čistě teoretické základy to, podle jakých pravidel je stále možné ustanovit novou oblastní radu, dokládá, že jejich struktura vznikala v souladu s potřebami obyvatel, zdroji a geografickými podmínkami. S výjimkou v padesátých letech vzniklých „rozvojových měst“ a jejich okolí nedocházelo nikde k nepřírozeným zásahům do vzniku oblastních rad a tak mohou sloužit a rozvíjet se podle skutečných potřeb obyvatel.

Zásadní výhodou oblastních rad proti upořádání v České republice je velice nízký počet územně samosprávních celků. Při počtu téměř devíti milionů obyvatel¹²⁵ Izraele je jich pouze 256, z čehož 53 z tohoto počtu jsou oblastní rady¹²⁶. V těch je koncentrována správa 970 komunit s více než 700 tisíci obyvateli, jedna územní samospráva typu oblastní rada tedy připadá na více než 30 tisíc obyvatel. Porovnáme-li s Českou republikou, kde je 470 obcí do 100 obyvatel, dalších 3000 (!) v rozmezí 100-500 obyvatel a celkem téměř 5000 obcí do 1000 obyvatel¹²⁷, každá spravovaná kompletním

¹²⁰ Architekt Arieh Sharon, odchovanec Bauhaus v Dessau.

¹²¹ CHRISTALLER, W. *Die zentralen Orte in Süddeutschland: e. ökonom.-geograph. Unters. über d. Gesetzmässigkeit d. Verbreitung u. Entwicklung d. Siedlungen mit städt. Funktionen*, Darmstadt, 1980.

¹²² TREZIB, J. N. *Die Theorie der zentralen Orte in Israel und Deutschland: Zur Rezeption Walter Christallers im Kontext von Sharonplan und "Generalplan Ost"*, Oldenbourg, 2014, s. 10.

¹²³ Byl ovšem i sociálním demokratem a komunistou.

¹²⁴ TREZIB, J. N. *Transnationale Wege der Raumplanung: Der israelische Nationalplan von 1951 und seine Rezeption der Theorie "zentraler Orte"*. In KIRSCH, J. H., ed. *Zeithistorische Forschungen*. Potsdam, 2014.

¹²⁵ Stav k září 2014.

¹²⁶ Viz.kapitola 3.3.

¹²⁷ Data z Českého statistického úřadu, k 1. 1. 2014.

voleným vedením a úřadem, tak dojdeme i bez hlubšího zkoumání k poznatku, že princip střediskovosti byl možná v devadesátých letech v České republice zavržen příliš bezhlavě.

Pro samosprávní orgány platí to samé, co u typů samospráv, městská a místní rada je principiálně podobná uspořádání v České republice, resp. v Evropě. Chybí však rozvrstvení zastupitelstvo – rada, chybí výbory, jsou pouze komise a především přímo volený starosta má větší výkonnou moc. Nejvíce se dá izraelský systém přirovnat k jihoněmeckému radnímu uspořádání fungujícímu například v Bavorsku či v Bádensku-Virtembersku¹²⁸.

Kromě zásadně odlišné funkce starosty je působnost samosprávních orgánů velice podobná jako v České republice. Významný rozdíl je ve složení komisí a v tom, že zřízení krizové a bezpečnostní komise¹²⁹ je mandatorní, což je vzhledem k situaci v zemi pochopitelné. Zásadní rozdíl je potom v dohledu státních orgánů, například při povinném schvalování rozpočtu samosprávy ministerstvem vnitra. Tento krok je sice v České republice částečně ex post suplován systémem finančních kontrol nadřízeného územně samosprávného celku, ale z praxe lze usoudit, že by schvalování rozpočtu mohlo napomoci ke zlepšení rozpočtové kázně a pravděpodobně i k lepší fiskální střídmosti.

6.3 Obecní finance

Zásadní rozdíl v daňových příjmech – municipální daň z nemovitostí arnona – je zřejmě tím největším rozdílem v celkovém srovnání. Samosprávě dává opravdu nezávislost na centrální moci. Konstatovat však vhodnost či nevhodnost podobného řešení nelze ani povrchně, vzhledem ke komplexnosti daňových systémů. Pokud by však v České republice čistě teoreticky byla změna směrem k principu izraelské daně arnona možná, dalo by to samosprávám daleko větší prostor pro uskutečňování vlastní politiky rozvoje.

¹²⁸ BALÍK, S. *Čtyři základní typy obecního uspořádání v Německu: Debata nad jejich vzájemnou konvergencí*. [online], 2002, Středoevropské politické studie [citováno 2015-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.cepsr.com/clanek.php?ID=57>>.

¹²⁹ Viz kapitola 3.3.

Co je ovšem u této daně nutné zmínit, jsou náklady na její výběr, které tvoří pouhých 2,8%¹³⁰. Náklady na výběr daně z nemovitostí v ČR jsou uváděny až 15%¹³¹, přičemž je jako prostřednictvím správce daně nese stát. Je pravděpodobné, že by se dal najít způsob, jak přímé administrativní náklady u daně z nemovitosti snížit, například přenesením na obce, které by ji vybíraly formou místních poplatků.

6.4 Volební systém a volby

Izraelský komunální volební systém se od českého liší poměrně výrazně, především přímou volbou starosty a jeho výraznými kompetencemi. O možnosti a vhodnosti zavedení přímé volby debatovala Fischerova a Nečasova vláda, byla vypracována analýza vhodnosti zavedení¹³², ale téma vyznělo do ztracena. O jedné z mnoha příčin faktického nezájmu o skutečné provedení zásadní reformy v tomto směru píše Jüptner¹³³: „...hypotéza souvisí s obecným úskalím přímé volby, která podvazuje autonomii politických stran efektivně nominovat kandidáty na starosty, a tudíž přirozeně koliduje se zájmy relevantních subjektů stranického systému.”¹³⁴

Za zmínku stojí také nově zákonem nařízené pracovní volno v den voleb, které jsou jednodenní. Praktické je pevné datum konání komunálních voleb v Izraeli, v České republice se termín kvůli textu ustanovení §1 odst. 2 zákona č.491/2001 Sb. posouvá stále na dřívější datum. Zajímavostí je přesně shodná volební účast v komunálních volbách 2013 v Izraeli a 2014 v České republice – 43%. V Izraeli se ale na rozdíl od České republiky volební účast zvýší o zhruba 50%, pokud se komunální volby konají ve stejném termínu, jako volby do Knesetu.

Rozhodně negativně je možné ve srovnání s Českou republikou hodnotit podíl žen na územní samosprávě, v radách municipalit jich zasedá pouhých 16%, pouze ve třech místech úřadují v kanceláři starosty ženy. V České republice je podíl žen v komunální politice 27%, s plynule vzestupnou tendencí. Zajímavé, že v parlamentní politice je tomu naopak.

¹³⁰ DARIN, D. *A Politician's Appraisal of Property Taxation: Israel's Experience with the Arnona*. Cambridge, USA, 1999, s. 14.

¹³¹ VÍTEK, L., PAVEL, J., a PŮBAL, K. *Efektivnost českého daňového systému*. Praha, 2002.

¹³² Ministerstvo vnitra České republiky, odbor dozoru a kontroly. *Analýza zavedení přímé volby starostů*. Praha, 2011, Dostupné také online z WWW: <<http://www.mvcr.cz/odk2/clanek/informace-o-moznosti-zavedeni-prime-volby-starostu-v-cr.aspx>>.

¹³³ JÜPTNER, P. Ministerská diskuse k případnému zavedení přímé volby starostů: velmi nízká priorita? In *Acta Politologica*, Praha, 2009, s. 306.

¹³⁴ Další detaily viz.kapitola 5.1.

Tab. 4: zastoupení žen v politice, srovnání Izraele s Českou republikou

Zastoupení žen v politice, srovnání Izraele s ČR		
	obecní zastupitelstva	parlament
Izrael	16,0%	23,3%
Česká republika	27,0%	19,5%
<i>Izrael - stav po volbách v březnu 2015</i>		

Závěr

Tato bakalářská práce věcně a systematicky popisuje solidní konstrukci územní samosprávy Izraele a její fungování.

V první části práce jsou popsány pro pochopení tématu nezbytné historické souvislosti a vývoj územní samosprávy od počátku dvacátého století, dále klíčová role správy Britského mandátu Palestina a změny v komunální sféře v době přerodu v samostatný Stát Izrael.

Následující rozsáhlá část práce popisuje různé typy územně samosprávních celků, varianty jejich orgánů a jejich pravomoci. Uvádí ji nástin právního rámce a administrativního členění země a uzavírá popis zvláštností spočívajících v etnických a náboženských vlivech na samosprávu. V této části jsou také popsány vazby na státní správu.

Samostatný blok si zaslouží téma obecního rozpočtu, na němž jsou na konkrétních příkladech ukázána specifika izraelské komunální sféry. Zcela konkrétně se to týká především detailně popsané obecní daně arnona, již je věnována zásadní část a která je zajímavá nejenom ve srovnání s Českou republikou. I v této části práce jsou zmíněny etnické vlivy, v tomto případě na daňovou výtěžnost.

Další část práce je věnována tématu komunálních voleb. Je v ní popsán volební systém, opět se věnuje zvláštnostem daným etnickým odlišnostem a téma je na závěr konkretizováno podrobnými informacemi o posledních komunálních volbách konaných v roce 2013.

Poslední část se zaměřuje na porovnání územně samosprávních uspořádání v Izraeli a v České republice a srovnává například typy samospráv, samosprávních orgánů, volební systém, nebo téma obecních financí.

Z textu je dostatečně zřejmé, jak logické a nezbytné bylo vybudování demokratického systému na samosprávním úrovní a to, že podle něj můžeme s jistotou ohodnotit Izrael jako stát patřící do rodiny vyspělých demokracií. Pohledem ze

spodních pater veřejné správy se jeví celý politický systém státu Izrael jako zásadně demokratický a lze potvrdit, že demokraticky založená územní samospráva svědčí ve prospěch tvrzení, že i celý zbytek systému je demokratický.

Poslání této bakalářské práce bude splněno, pokud ji jako zdroj informací a inspirace použijí zástupci územních samospráv v České republice a pomůže jim tak najít cestu k jejich kolegům v Izraeli.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. ALESINA, A., BAQIR, R., a EASTERLY, W. Public Goods and Ethnic Divisions. In *The Quarterly Journal of Economics*. Harvard University's Department of Economics. 1999, 114 (4), stránky 1243-1284. doi:10.1162/003355399556269
2. AUMANN, M. Land Ownership in Palestine, 1880-1948. In LEIBLER, I. *The case for Israel*. Melbourne, Australia : The Executive Council of Australian Jewry. 1972. Appendix, str. 155. ISBN 0959898409.
3. BRENDER, A. *The Effect of Fiscal Performance on Local Election Results in Israel: 1989*1998*. Jerusalem : Bank of Israel, Research Department. 1999. s.44. Dostupné také z WWW: <<http://www.bankisrael.gov.il/deptdata/mehkar/papers/dp9904e.pdf> >
4. BRENDER, A. *Ethnic Segregation and the Quality of Local Government in the Minorities Localities: Local Tax Collection in the Israeli-Arab Municipalities as a Case Study*. Jerusalem : Bank of Israel, Research Department. 2005. s.33. Dostupné také z WWW: <http://www.boi.org.il/en/Research/Pages/papers_dp0501e.aspx>
5. BYSTROV, E., a SOFFER, A. *Israel: Demography 2013-2014, Challenges and Chances*. Haifa, Israel : Chaikin Chair in Geostrategy, University of Haifa. 2013. s.95. ISBN 9657437377
6. DARIN, D. *A Politician's Appraisal of Property Taxation: Israel's Experience with the Arnona*. Cambridge, USA : Lincoln Institute of Land Policy. 1999. s.62
7. ELAZAR, D. J. The Local Dimension in Israeli Government and Politics. In D. J. ELAZAR, a C. KALCHHEIM, eds. *Local Government in Israel*. Lanham, MD, USA : The Jerusalem Center for Public Affairs/Center for Jewish Community Studies, University Press of America, inc. 1987. s. 426. ISBN 0-8191-6939-0
8. GOLDBERG, G. Local Elections. In D. J. ELAZAR, a C. KALCHHEIM, eds. *Local Government in Israel*. Lanham, MD, USA : The Jerusalem Center for Public Affairs/Center for Jewish Community Studies, University Press of America, inc. 1987. s. 12-160. ISBN 0-8191-6939-0

9. HABLA, Z. A. The Arab Local Governments in Israel: Moving Toward Economic Independence. In RUDNITZKY, A., eds. *The Konrad Adenauer Program for Jewish-Arab Cooperation: Arab in Israel Update*. Ramat Aviv : Tel Aviv University, The Moshe Dayan Center for Middle Eastern and African Studies. 2014. s.31
10. HAREL, K. *Israel's Property Tax: a Way Out of the Morass*. Jeruzalém : Koret-Milken Institute. 2004. s.12.
11. HECHT, A. The Financing of Local Authorities. In D. J. ELAZAR, a C. KALCHHEIM, eds. *Local Government in Israel*. Lanham, MD, USA : The Jerusalem Center for Public Affairs/Center for Jewish Community Studies, University Press of America, inc. 1987. s. 263-365. ISBN 0-8191-6939-0
12. WOKOECK, U. *Kommunalwahlen in Israel*. Tel Aviv : Heinrich Böll Stiftung. 2008. s.2
13. CHRISTALLER, W. *Die zentralen Orte in Süddeutschland: e. ökonom.-geograph. Unters. über d. Gesetzmässigkeit d. Verbreitung u. Entwicklung d. Siedlungen mit städt. Funktionen* (3. vyd.). Darmstadt, BRD : Wissenschaftliche Buchgesellschaft. 1980. ISBN 3-534-04466-5 331 s.
14. JÜPTNER, P. Ministerská diskuse k případnému zavedení přímé volby starostů: velmi nízká priorita? In *Acta Politologica*, 1(3). Praha : Univerzita Kralova, Katedra politologie Institutu politologických studií Fakulty sociálních věd 2009
15. LAZAROFF, T.. Danish ambassador, JPost's Caroline Glick exchange verbal blows over EU attitude toward Israel. In *The Jerusalem Post*. 12. 12. 2014 Dostupné také online z WWW: <<http://www.jpost.com/Diplomatic-Conference/Danish-ambassador-JPosts-Caroline-Glick-exchange-verbal-blows-over-EU-attitude-toward-Israel-384438>>
16. LEIBLER, I. *The Case for Israel*. Melbourne, Australia : The Executive Council of Australian Jewry. 1972. 155 str. ISBN 0959898409.
17. NAVOT, S. *The Constitution of Israel: A Contextual Analysis*. Portland, Oregon, USA : Hart Publishing Ltd., 2014. 280 s. ISBN: 978-1-84113-835-0
18. PELED, I. Legal Structure of the Local Authority. In D. J. ELAZAR, & C. KALCHHEIM, eds. *Local Government in Israel*. Lanham, MD, USA : The Jerusalem Center for Public Affairs/Center for Jewish Community Studies, University Press of America, inc. 1987. s. 165-194. ISBN 0-8191-6939-0.

19. RUDNITZKY, A. From the Editor's desk. In K. A. Stiftung, a A. RUDNITZKY (ed). *The Konrad Adenauer Program for Jewish-Arab Cooperation: Arab in Israel Update*. Ramat Aviv : Tel Aviv University, The Moshe Dayan Center for Middle Eastern and African Studies. 2014. s.31
20. SHAPIRA, A. *Israel: A History*. London, UK : Orion House. 2014. 512 s. ISBN 978-0-297-87159-0
21. SHARON, J. *Local governments to gain power in appointment of chief municipal rabbis*. Jerusalem : The Jerusalem Post. 11. 2. 2014.
22. SOLOMON, A. B. *Arab municipal elections dependent on family connections, not ideology*. Jerusalem : Jerusalem Post. 17. 10. 2013
23. TIEBOUT, C. A Pure Theory of Local Expenditures. *The Journal of Political Economy* (5). Chicago : The Univeristy of Chicago Press. 10 1956. str. 416-424.
24. TREZIB, J. N. Transnationale Wege der Raumplanung: Der israelische Nationalplan von 1951 und seine Rezeption der Theorie "zentraler Orte". In KIRSCH, J.H., ed. *Zeithistorische Forschungen*. Potsdam : Zentrum für Zeithistorische Forschung. 2014. 32 s. ISSN 1612-6041
25. TREZIB, J. N. *Die Theorie der zentralen Orte in Israel und Deutschland: Zur Rezeption Walter Christallers im Kontext von Sharonplan und "Generalplan Ost"*. Europäisch-jüdische Studien – KONTROVERSE; 3. vyd. Oldenbourg, BRD : De Gruyter. 2014. 665 s. ISBN 978-3-11-033826-3
26. VÍTEK, L., PAVEL, J., a PŮBAL, K. *Efektivnost českého daňového systému*. Praha : Fakulta managementu Vysoké školy ekonomické v Praze. 2002

Elektronické zdroje

1. KULASINGHAM, B. A., TIWARI, A. C. Israel, Introduction on Budgeting and Accounting. In *Financial Accountability and Management in Government*. ASOSAI Asian Organisation of Supreme Audit Institutions. [online]. 1992. Dostupné také z WWW: <http://www.asosai.org/asosai/R_P_financial_accountability/chapter_6_israel.htm>
2. BALÍK, S. (12 2002). Čtyři základní typy obecního uspořádání v Německu: Debata nad jejich vzájemnou konvergencí. [online] Středoevropské politické

- studie [citováno 2015-02]. Dostupné z WWW:
<<http://www.cepsr.com/clanek.php?ID=57>>
3. Constitution of Israel 1958 (rev. 2013). In *Comparative Constitutions Project*. [online]. 2013. [citováno 2014-12]. Dostupné z WWW:
<https://www.constituteproject.org/constitution/Israel_2013?lang=en>
 4. Israel: Fact sheet. [online]. In *The EU's Assembly of Regional and Local Representatives, Committee of Regions., Portal COR.* [online]. 31. 12. 2013. [citováno 2015-01-10]. Dostupné z WWW:
<https://portal.cor.europa.eu/arlem/Documents/ISRAEL%20-%20FACT%20SHEET%201%20EN_%208%20May%202014.pdf>
 5. Forum 15 - About us., In *Forum 15, The Israeli Forum of Self-Government Cities*. [online]. 2014. [citováno 2015-02-20]. Dostupné z WWW:
<http://www.forum15.org.il/en/article_page.asp?id=158&scid=152>
 6. Israel Science and Technology Homepage. *Municipal Government : Associations in Israel*. [online]. [citováno 2015-02-05], Dostupné z WWW:
<<http://www.science.co.il/Municipal-Associations.asp>>
 7. Jerusalem Municipality, Jerusalem Municipality Messages. *Jerusalem Municipality, ARNONA 2015*. [online]. 2014. [citováno 2015-02-10]. Dostupné z WWW
<<https://www.jerusalem.muni.il/en/Messages/Municipal%20info/Documents/ARNONA%2020%2015.pdf>>
 8. Jerusalem Municipality. *Municipal Tax - Tariffs for Residential Assets*. [online]. 2014. [citováno 2015-02-10]. Dostupné z WWW
<<https://www.jerusalem.muni.il/en/municipality/services/arnona/rates/pages/tariffs%20for%20residential%20assets.aspx>>
 9. KIMHI, O. Chronicle of a local crisis foretold - lessons from Israel. In *Fordham Urban Law Journal*. Haifa : HaFakulta LeMišpatim Universitat Haifa. 2012. Dostupné také online z WWW:
<<http://weblaw.haifa.ac.il/he/Faculty/Kimhi/Publications/Lessons%20from%20Israel.pdf>>
 10. Knesset. *Union of Local Authorities in Israel*. [online]. 2009. [citováno 2015-02-15]. Dostupné z WWW:
<http://www.knesset.gov.il/lexicon/eng/LocalAuthoritiesCenter_eng.htm>

11. Merkaz HaMoacot HaAzoriot beJisrael. *Mi Anachnu*. [online]. 2014. [citováno 2015-02-01]. Dostupné z WWW <<http://www.mhh.org.il/713/>>
12. Ministerstvo vnitra/Misrad HaPnim. *Organizační struktura/Mevna Irguni*. 2014. [citováno 2015-01-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.moin.gov.il/Pages/default.aspx/>>
13. Ministerstvo vnitra České republiky, odbor dozoru a kontroly. *Analýza zavedení přímé volby starostů*. Praha. 2011. Dostupné také online z WWW: <<http://www.mvcr.cz/odk2/clanek/informace-o-moznosti-zavedeni-prime-volby-starostu-v-cr.aspx> >
14. MUALEM, M. *Mayor: Israel's 'Structural Injustice' in Resource Distribution*. In *Al Monitor*: 2014 [citováno 2014-12-11] Dostupné z WWW: <<http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2013/09/israel-municipalities-arabs-differential-allocation-yeruham.html#ixzz3TgzEK7jG/>>
15. No Fryers. *The Ultimate Israeli Citizen's Guide to the 2013 Municipal Elections*. [online]. 2013 [citováno 2013-10-30],: Dostupné z WWW: <<http://nofryers.com/ultimate-israeli-citizens-guide-2013-municipal-elections/>>
16. ORTRA meeting point. *About ULAI*. [online]. 2008. [citováno 2015-02-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.ortra.com/ulai/ulai.asp>>
17. The United Nations Information System on the Question of Palestine. *Report by His Majesty's Government The United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland to The Council of The League of Nations on the Administration of Palestine and Trans-Jordan for the Year 1936*. [online]. 1936. [citováno 2014-10-01]. Dostupné z WWW: <<http://unispal.un.org/unispal.nsf/udc.htm>>
18. rozhovory se představiteli obcí. (2014).
19. The Economist. *Israel's local elections: Out with the old*. [online]. 24. 10. 2013. [citováno 2013-12-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.economist.com/blogs/pomegranate/2013/10/israel-s-local-elections>>
20. The State of Israel, Knesset. *The Arrangements Law*. [online]. [citováno 2014-11-20]. Dostupné z WWW: <https://www.knesset.gov.il/lexicon/eng/hesderim_eng.htm>
21. TOAMEH, K. A. *How Jerusalem's Arabs Act Against Their Own Interests*. [online]. 14.10.2013. [citováno 2013-10-24]. Dostupné z WWW: <<http://www.gatestoneinstitute.org/4019/jerusalem-elections-arabs>>

22. ZEPP, M. *Kommunalwahlen in Israel: Politisches Stimmungsbarometer in stürmischen Zeiten*. [online]. 29. 10. 2013. [citováno 2013-10-24]. Dostupné z WWW: <<http://www.boell.de/de/2013/10/29/kommunalwahlen-israel-politisches-stimmungsbarometer-stuermischen-zeiten>>

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

ISO 259 Dokumentace - Transliterace hebrejských písmen do latinky

Seznam tabulek a obrázků

Tabulky

Tab. 1 : administrativní členění Izraele na distrikty a subdistrikty	14
Tab. 2: typy územních samospráv	15
Tab. 3: počet členů rady podle počtu obyvatel	16
Tab. 4: zastoupení žen v politice, srovnání Izraele s Českou republikou	43
Tab. 5: základní zákony Izraele, zdroj:	52
Tab. 6: města v Izraeli, zdroj: webové stránky měst	52
Tab. 7: oblastní rady, zdroj: webové stránky samospráv	54
Tab. 8: partnerská města Izrael - Česká republika, zdroj: webové stránky měst	55
Tab. 9: členění výdajů podle druhu, zdroj: rozhovory s představiteli obcí, 2014.....	55
Tab. 10: členění příjmů rozpočtu, zdroj:	55
Tab. 11: porovnání daně arnona ve vybraných městech, zdroj: vlastní dotazování	56

Obrázky

Obr. 1: příklad hlasovacích lístků pro komunální volby, Jeruzalém.....	56
Obr. 2: poštovní zásilka upozorňující na komunální volby 2013	57
Obr. 3: vyúčtování služeb a daně arnona	58
Obr. 4: mapa Izraele s administrativním členěním	59

Přílohy

Tab. 5: základní zákony Izraele, zdroj: ¹³⁵

Základní zákon: Kneset (1958)
Základní zákon: Země Izraele (1960)
Základní zákon: Prezident státu (1964)
Základní zákon: Státní ekonomika (1975)
Základní zákon: Armáda (1976)
Základní zákon: Jeruzalém, hlavní město Izraele (1980)
Základní zákon: Soudní moc (1984)
Základní zákon: Státní kontrolor (1988)
Základní zákon: Lidská důstojnost a svoboda (1992)
Základní zákon: Svoboda zaměstnání (1994)
Základní zákon: Vláda (2001)

Tab. 6: města v Izraeli, zdroj: webové stránky měst

město	distrikt	populace v tisících (2012)	plocha (km ²)
Acre	Severní	47,2	13.533
Afula	Severní	41,7	26.909
Arad	Jižní	23,9	93.140
Ariel	Judea & Samaria	18,2	14.677
Ashdod	Jižní	214,9	47.242
Ashkelon	Jižní	120	47.788
Baqa al-Gharbiyye	Haifa	26,8	16.392
Bat Yam	Tel Aviv	129,4	8.167
Beersheba	Jižní	197,3	117.5
Beit She'an	Severní	17,2	7.330
Beit Shemesh	Jerusalem	89,8	34.259
Beitar Illit	Judea & Samaria	42,5	6.801
Bnei Brak	Tel Aviv	168,8	7.088
Dimona	Jižní	33,1	29.877
Eilat	Jižní	47,7	84.789
El'ad	Centrální	41,4	2.756
Giv'atayim	Tel Aviv	55,7	3.246
Giv'at Shmuel	Centrální	23,7	2.579
Hadera	Haifa	84,1	49.359
Haifa	Haifa	272,2	63.666
Herzliyak	Tel Aviv	89,2	21.585
Hod HaSharon	Centrální	51	21.585
Holon	Tel Aviv	185,3	18.927
Jerusalem	Jerusalem	815,3	125.156
Kafr Qasimm	Centrální	21,1	8.745
Karmiel	Severní	44,9	19.188

¹³⁵ NAVOT, S. *The Constitution of Israel: A Contextual Analysis*. Portland, Oregon, 2014, Table of Legislation

Kfar Saba	Centrální	89,2	14.169
Kiryat Ata	Haifa	52,7	16.706
Kiryat Bialik	Haifa	38,2	8.178
Kiryat Gat	Jižní	48,3	16.302
Kiryat Malakhi	Jižní	21,2	4.632
Kiryat Motzkin	Haifa	38,9	3.778
Kiryat Ono	Tel Aviv	34,2	4.112
Kiryat Shmona	Severní	23,1	14.228
Kiryat Yam	Haifa	38,3	4.339
Lod	Centrální	71,1	12.226
Ma'ale Adumim	Judea & Samaria	36,9	49.177
Ma'alot-Tarshiha	Severní	21,1	6.832
Migdal HaEmek	Severní	24,4	7.637
Modi'in Illit	Judea & Samaria	55,5	4.746
Modi'in-Maccabim-Re'ut	Centrální	82,9	50.176
Nahariya	Severní	53	10.233
Nazareth	Severní	74	14.123
Nazareth Illit	Severní	40,8	32.521
Nesher	Haifa	23,2	12.790
Ness Ziona	Centrální	43	15.579
Netanya	Centrální	192,2	28.954
Netivot	Jižní	28,7	5.626
Ofakim	Jižní	24,6	10.273
Or Akiva	Haifa	16,2	3.539
Or Yehuda	Tel Aviv	35,3	5.141
Petah Tikva	Centrální	213,9	35.868
Qalansawe	Centrální	20,2	8.417
Ra'anana	Centrální	69,2	14.878
Rahat	Jižní	56,9	19.586
Ramat Gan	Tel Aviv	148,4	13.229
Ramat HaSharon	Tel Aviv	43,1	16.792
Ramla	Centrální	68	11.854
Rehovot	Centrální	120,9	23.041
Rishon LeZion	Centrální	235,1	58.704
Rosh HaAyin	Centrální	40,6	24.390
Safed	Severní	32,1	29.248
Sakhnin	Severní	27,9	9.816
Sderot	Jižní	21,6	4.472
Shefa-'Amr	Severní	38,3	19.766
Tamra	Severní	29,5	29.259
Tayibe	Centrální	38,1	18.662
Tel Aviv	Tel Aviv	414,6	51.788
Tiberias	Severní	41,7	10.872
Tira	Centrální	23,9	11.894
Tirat Carmel	Haifa	18,6	5.601
Umm al-Fahm	Haifa	49,5	22.253
Yavne	Centrální	34,2	10.700
Yehud-Monosson	Centrální	27,9	5.014
Yokneam	Severní	20,3	7.390

Tab. 7: oblastní rady, zdroj: webové stránky samospráv

oblastní rada	distrikt
al-Batuf	Severní
al-Kasom	Jižní
Alona	Haifa
Be'er Tuvia	Jižní
Bnei Shimon	Jižní
Brenner	Centrální
Bustan al-Marj	Severní
Central Arava	Jižní
Drom HaSharon	Centrální
Eshkol	Jižní
Lower Galilee	Severní
Upper Galilee	Severní
Gan Raveh	Centrální
Gederot	Centrální
Gezer	Centrální
Gilboa	Severní
Golan	Severní
Gush Etzion	Judea a Samaří
Har Hebron	Judea a Samaří
Emek Hefer	Centrální
Hevel Eilot	Jižní
Hevel Modi'in	Centrální
Hevel Yavne	Centrální
Hof Ashkelon	Jižní
Hof HaCarmel	Haifa
Hof HaSharon	Centrální
Emek Yizreel	Severní
Emek HaYarden	Severní
Bik'at HaYarden	Judea a Samaří
Lakhish	Jižní
Lev HaSharon	Centrální
Emek Lod	Centrální
Ma'ale Yosef	Severní
Match Asher	Severní
Mateh Binyamin	Judea a Samaří
Mateh Yehuda	Jerusalem
Megiddo	Severní
Megilot	Judea a Samaří
Menashe	Haifa
Merhavim	Jižní
Merom HaGalil	Severní
Mevo'ot HaHermon	Severní
Misgav	Severní
Nahal Sorek	Centrální

Neve Midbar	Jižní
Ramat Negev	Severní
Sha'ar HaNegev	Severní
Sdot Negev	Jižní
Shafir	Jižní
Shomron	Judea a Samaří
Tamar	Jižní
Valley of Springs	Severní
Yoav	Jižní
Zevulun	Haifa

Tab. 8: partnerská města Izrael - Česká republika, zdroj: webové stránky měst

Izrael	Česká republika
Jeruzalém	Praha
Roš HaAin	Praha
Naharyia	Liberec
Qatzrin	Mikulov

Tab. 9: členění výdajů podle druhu, zdroj: rozhovory s představiteli obcí, 2014

skupina výdajů	specifikace
všeobecná správa	provoz úřadu, veškerá administrativa, externí poradenství, PR
místní služby	komunální služby, civilní ochrana, územní plánování, údržba majetku, zemědělství
veřejné služby	školství, kultura, zdraví, financování religiozních služeb
projekty a další výdaje	služby přímo financované výnosy služeb, ostatní výdaje

Tab. 10: členění příjmů rozpočtu, zdroj: ¹³⁶

druh příjmů	specifikace
vlastní příjmy	obecní daň arnona, vodné a stočné, další poplatky a dávky
transfery	sdílené daně s podílem z majetkových daní, DPH, spotřební daně, poplatků spojených s výstavbou a rekreací
přímé dotace	příjmy pokrývající náklady spojené s přeneseným výkonem státní správy ve školství, zdravotnictví, sociální oblasti atd.
Úvěry	

¹³⁶ (HECHT, 1987) HECHT, A. The Financing of Local Authorities. In D. J. ELAZAR, a C. KALCHHEIM, eds. *Local Government in Israel*. Lanham, MD, USA, 1987, s.273 - 275

Tab. 11: porovnání daně arnona ve vybraných městech, zdroj: vlastní dotazování

výše daně z nemovitostí "arnona", srovnání bytu cca100 m2 ve vybraných městech, v NIS za dvouměsíční periodu	
Herzliya	944
Jeruzalém	922
Netanya	864
Beit Šemeš	686
Ašdod	681
Eilat	664
Ofakim	647
Betar Illit	590
Modi'in	546

Obr. 1: příklad hlasovacích lístků pro komunální volby, Jeruzalém

Obr. 2: poštovní zásilka upozorňující na komunální volby 2013

בוחר/ת נכבד/ה,
ביום י"ח בחשון התשע"ד (22 באוקטובר 2013),
יתקיימו הבחירות לרשויות המקומיות.
להשתתפותכם בבחירות יש חשיבות רבה בהשפעה על
תחומי החיים השונים במקום מגוריכם
שמך כלול ברשימת הבוחרים בקלפי שפרטיה צוינו
מעבר לדף.
הקלפי תהיה פתוחה ביום הבחירות משעה 07:00
בבוקר ועד 22:00 בערב ברציפות.
יש להצטייד באמצעי זיהוי עם תמונה (תעודת זהות,
דרכון ישראלי תקף, רשיון נהיגה ישראלי תקף).
אין חובה להציג הודעה זו כדי לממש את זכות הבחירה.
פרטים נוספים על הבחירות ניתן לראות
באתר www.bocharim.org.il.

מדינת ישראל
משרד הפנים

הודעה לבחור
בחירות לרשויות המקומיות

סעיף 23 ד' לחוק הרשויות המקומיות
(בחירות) התשכ"ה-1965

גדעון סער
שר הפנים

0542329

חשון התשע"ד (אוקטובר 2013)

*Překlad: Vážený voliči, osmnáctého chešvan 5774 (22. říjen 2013) se budou konat komunální volby. Vaše účast ve volbách je velmi důležitá pro ovlivnění různých životních stylů v místech kde žijete. Vaše jméno je zapsáno na registrační listině voličů uvedené na zadní straně této zásilky. Volební místnosti budou otevřeny v den voleb od 7:00 ráno do 22:00 průběžně. Přineste si s sebou identifikační průkaz s fotografií (Teudat Zehut, platný izraelský pas, platný izraelský řidičský průkaz). Nemusíte se prokázat touto poštovní zásilkou. Dodatečné informace k volbám najdete na webu: www.bocharim.org.il
Gidon Sa'ar, ministr vnitra*

Obr. 3: vyúčtování služeb a daně arona

קבלה למשלם
Invoice

חשבון תקופתי 5
מיסים לתקופה
מים לתקופה

עיריית רעננה
מס' רשות 487000

Property tax from ___ to ___

Water bill from ___ to ___

מס' החשבון 43610
מיקוד 43610
שם החשבון

מס' החשבון 487000

מס' רשות 487000

Number of account holder
מס' משלם

Account dated ...
תאריך הדפסה

Area code
מיקוד

Water usage
מדידת המים

Name of account holder
מס' החשבון

Details of the property
כתובת הנכס

14	23	2097348
הקצבה שנתי	הקצבה שנתית	מס' פד מים
דירה עד 4 נפשות		
14	573028001	5
תאריך קריאה	קוד	מס' ויהו מים
453	433	20
קריאה נוכחית	קריאה קודמת	קריאה תאריך קריאה
6	20	20
תוספת לצריכה	צריכה משותפת	צריכה בתיתית

1	226	6586	81
אזור	חלקה	נוש	שטח מנוש
1	119	מגורים אזור א	111
תת	שטח	תאור	סוג הנכס

מחיר	כמות	תעריף מים	מחיר	כמות	תעריף מים
		(4)	3.459	16	(1)
		(5)	3.459	6	(2)
		(6)	4.749	4	(3)
מחיר			1.850	כמות	
מחיר			20	כמות	

Graphical representation of previous months water usage

תאריך	סוג	כמות
02-03	שונה	0
04-05	שונה	2
06-07	שונה	26

הסכום	תאור השירות והתקופה	סוג שירות
57.10	- Security	אבטחה
37.00	- Sewerage	חיוב תקופתי
95.10	- Water	אגרת ביוב 6-7/07
658.90	- Property tax	מים 6-7/07
705	ארנונה 9-10	ארנונה
848.10	Total amount payable	

Transaction number

מספר מסלוקה

בשעות קבלת קהל: ימים א', ב', ד', ה' 8:00-12:00, ג' 15:00-17:00. מענה טלפוני: ימים א'-ה' 15:00-12:30.

שולם במענה קולי בתאריך 17/07/07 שובר מספר _____ סך _____ ש"ח.

Details of previous payment

הודעת זיכוי
Receipt

תאריך הדפסה

שקל חדש

אנ

הסכום לתשלום

חותרת וחותרת הבנק
התשלום בכל הבנקים
ובסניפי בנק הדואר

Due date

לתשלום עד

חשבון תקופתי 5
מיסים לתקופה
מים לתקופה

עיריית רעננה
מס' רשות 487000

קוד מוטב: 61-99803

Property tax from ___ to ___
Water from ___ to ___

מס' רשות 487000
מס' משלם

Account number
מס' נכס

Property number

Name and address

שם וכתובת

Property tax: from ___ to ___
Water: from ___ to ___

תקופת מיס
תקופת מיסים

Municipality details
מס' חשבון בנק הדואר

Transaction number
מספר מסלוקה

Anglo-list.com

Obr. 4: mapa Izraele s administrativním členěním

